Financování kritické infrastruktury

Ondřej Radoch

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Ondřej RADOCH**
Osobní číslo:	**L11100**
Studijní program:	**B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor:	**Ovládání rizik**
Forma studia:	**prezenční**
Téma práce:	**Financování kritické infrastruktury.**

Zásady pro vypracování:

1. **Teoretické pojednání k problematice financování kritické infrastruktury.**
2. **Návrh vhodné metodiky k naplnění cíle bakalářské práce.**
3. **Analýza financování vybraného odvětví kritické infrastruktury v České republice. Vymezení problematických oblastí.**
4. **Návrh opatření pro zlepšení stavu v problematických oblastech. Zhodnocení naplnění cíle a přínosu práce.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor – řízení a financování. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

[2] REKTOŘÍK, Jaroslav a Jaroslav HLAVÁČ. Ekonomika a řízení odvětví technické infrastruktury: teoretická část, odvětvová část. 2., aktualiz. vyd., V Ekopressu 1. Praha: Ekopress, 2012, 209 s. ISBN 978-80-86929-79-8.

[3] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Pavel ŠENOVSKÝ. Ochrana kritické infrastruktury. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 141 s. ISBN 978-80-7385-025-8.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **21. února 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2014**

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

L.S.

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

RADOCH, Ondřej: *Financování kritické infrastruktury.* [Bakalářská práce]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta logistiky a krizového řízení; Ústav krizového řízení. Vedoucí: Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D. Stupeň odborné kvalifikace: Bakalář (Bc.) v programu: Procesní inženýrství, studijní obor: Ovládání rizik. Zlín: FLKŘ UTB, 2014. 96 s.

Bakalářská práce se zabývá financováním kritické infrastruktury. Teoretická část je zaměřena na základní pojmy spadající do infrastruktury, jaké je základní dělení, ochrana a její vývoj. Dále se zabývá veřejným a soukromým sektorem, vodním hospodářstvím a nakonec i programy, které se podílejí na financování kritické infrastruktury. Praktická část řeší analýzu financování vodárenských společností, které působí ve Zlínském kraji. V poslední řadě se tato práce zaobírá otázkou problematických oblastí a návrhem pro zlepšení jejich opatření.

Klíčová slova: infrastruktura, operační program, vodné a stočné, výnosy, náklady

ABSTRACT

RADOCH, Ondřej. *Financing of Critical Infrastructure*. [Bachelor thesis]. Thomas Bata University in Zlin. Faculty of Logistics and Crisis Management; Institute of crisis management. Leader: Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D. Level of professional qualification: Bachelor (Bc.) in the program: Process Engineering, Department study: Risk Control. Zlin: FLCM UTB, 2014. 96 s.

The bachelor thesis deals with the financing of critical infrastructure. The theoretical part is focused on the basic concepts within the infrastructure, which is the basic classification, protection and development. It also deals with the public and private sectors, water management and in the end with the programs that contribute to the financing of critical infrastructure. The practical part deals with analysis of financing water companies that operate in the Zlin region. Finally, this work deals with a problematic areas and suggestions to improve their measures.

Keywords: infrastructure, operating program, water and sewerage, revenues, costs

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu Ing. et Ing. Jiřímu Konečnému, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi byly poskytnuty při zpracování mé bakalářské práce.

Poděkování si zaslouží i mí blízcí za podporu a trpělivost při vypracování této práce.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG isou totožné.

V Uherském Hradišti dne 9.5.2014

Radocha

.....

podpis studenta/ky

OBSAH

ÚVOD **9**

I TEORETICKÁ ČÁST **11**

1 INFRASTRUKTURA **12**

1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ 12

1.1.1 Infrastruktura 12

1.1.2 Kritická infrastruktura 12

1.1.3 Ochrana kritické infrastruktury 12

1.1.4 Subjekt kritické infrastruktury 12

1.1.5 Prvek kritické infrastruktury 12

1.2 POJEM INFRASTRUKTURA 13

1.3 DĚLENÍ INFRASTRUKTURY 14

1.4 KRITICKÁ INFRASTRUKTURA A JEJÍ OCHRANA 15

1.5 VÝVOJ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY V ČESKÉ REPUBLICE 16

1.6 MOŽNÝ ZPŮSOB FINANCOVÁNÍ 18

1.7 PRÁVNÍ PŘEDPISY V RÁMCI KRITICKÉ INFRASTRUKTURY 19

1.7.1 Česká republika 19

1.7.2 Slovensko 21

2 VAZBA MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM **23**

2.1 PROVOZOVATELÉ VODÁRENSKÉ INFRASTRUKTURY 24

3 VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ **26**

3.1 OBOR VODNÍCH TOKŮ 26

3.2 OBOR VODOVODŮ A KANALIZACÍ 28

3.2.1 Provozní modely vodárenství 28

3.2.1.1 Oddílný model 29

3.2.1.2 Smíšený model 29

3.2.1.3 Vlastnický model 29

3.2.1.4 Model samostatného provozování 29

3.2.2 Legislativa České republiky 30

3.2.2.1 Vodní zákon 30

3.2.2.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích 30

3.3 POPLATKY VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ 31

3.3.1 Cena vody po roce 1989 33

3.3.2 Cena za vodné a stočné 34

4 PROGRAMY NA PODPORU VYBRANÉHO ODVĚTVÍ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY **36**

4.1 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ 36

4.1.1 Programy 329 030, 329 040 36

4.1.2 Program 129 180 42

4.1.3 Program 129 140 44

4.1.4 Program 129 250 46
4.2 MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 50
4.2.1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní (Prioritní osa 1) 52
II PRAKTICKÁ ČÁST 57
5 VODOVODY A KANALIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE 58
5.1 ZLÍNSKÝ KRAJ 58
5.1.1 Charakteristika kraje 58
5.1.2 Vodovodní a kanalizační infrastruktura 58
5.2 VODÁRENSKÉ SPOLEČNOSTI ZLÍNSKÉHO KRAJE 59
5.2.1 Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s. 60
5.2.2 Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s. 64
5.2.3 Moravská vodárenská, a.s. 68
5.2.4 Slovácké vodárny a kanalizace, a.s. 71
6 VYMEZENÍ PROBLEMATICKÝCH OBLASTÍ 78
6.1 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ STAVU V PROBLEMATICKÝCH OBLASTECH 79
ZÁVĚR 81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 83
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 88
SEZNAM OBRÁZKŮ 89
SEZNAM TABULEK 90
SEZNAM PŘÍLOH 91

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je financování kritické infrastruktury. S rozvojem lidské civilizace rostou i požadavky na potřeby naší společnosti, které jsou nutné pro přežití a zachování lidské rasy. Kritická infrastruktura ve své podstatě představuje balík těchto požadavků, jako jsou například voda, teplo a potraviny ale i jiné služby, které ovlivňují celkovou společnost. Bez těchto důležitých prvků by se nedalo v dnešní společnosti prosadit, a proto vznikly a vytvářejí se takové firmy a podniky, které se starají o dodávku námi požadovaných služeb a souvisejících produktů. Pro správný chod státu, společnosti má zásadní vliv správné fungování kritické infrastruktury, kterou definujeme jako výrobní či nevýrobní systémy nebo služby, pokud by byly tyto systémy a služby poškozeny narušily by bezpečnost státu či zásobování životně důležitých potřeb obyvatelstva.

Každé odvětví, každý prvek kritické infrastruktury má jiného vlastníka, ať už se jedná o státní podniky, kdy stát dohlíží nad jejím správným hospodařením anebo podniky, které mají majitele kritických prvků. Přičemž tento vlastník potažmo majitel podniká za hlavním účelem obchodníka a tím je dosáhnutí co největšího zisku a prosazení svého podniku na trhu zboží a služeb. Proto vyvstává otázka, jak jsou vlastně tyto odvětví a prvky financovány? Jak jsem zmínil je velký rozdíl mezi tím, když jsou podniky závislé na státu anebo na tom kolik toho prodají, aby se mohli tzv. uživit ze svých příjmů.

V bakalářské práci jsem se věnoval financování odvětví vodního hospodářství. Přičemž je nutné rozlišovat dva pojmy a to obor vodovodů a kanalizací a obor vodních toků. Obor vodních toků zahrnuje jednotlivá povodí jež mají zkratku s.p., tedy státní podnik a je závislý na prostředcích státu. Naopak obor vodovodů a kanalizací je ve své podstatě někým vlastněn, tím někým není myšleno státem, ale jednotlivými sektory (soukromými nebo veřejnými), které dávají do podnikání své prostředky.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části a to na část teoretickou, ve které popisuji hlavní pojmy, rozdíl v právních normách mezi Českou republikou a Slovenskem a vztahem mezi veřejným a soukromým sektorem. A poté jsem podstatnou část věnoval problematice financování vodního hospodářství pomocí jednotlivých programů.

Ve druhé části, tedy v části praktické jsem provedl analýzu všech vodárenských společností a poté jsem se zaměřil na vymezení problematických oblastí a zpracování návrhu opatření.

Cílem bakalářské práce bylo posoudit a stanovit jakými dostupnými prostředky je mnou vybrané odvětví financováno. Pro splnění těchto požadavků jsem si stanovil dílčí cíle a to analýzu financování vodního hospodářství, těmi možnostmi, které byly k dispozici, a poté zaměření se na jednotlivé vodárenské společnosti, které podnikají na území Zlínského kraje. Posledním úkolem bylo vymezení problematických oblastí, které se při financování vyskytují. Z těchto problematických oblastí jsem poté provedl návrh opatření. Při zpracování bakalářské práce jsem použil zejména metody pozorování, osobních konzultací a statistického porovnání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INFRASTRUKTURA

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Infrastruktura

„Infrastruktura je odvětví zajišťující ekonomické a sociální systémové funkce (např. doprava, energetika, stavby škol a zdravotnických zařízení).“ [1]

1.1.2 Kritická infrastruktura

„Kritickou infrastrukturou je prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, jehož narušení by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.“ [2]

1.1.3 Ochrana kritické infrastruktury

„Ochranou kritické infrastruktury jsou opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury.“ [2]

1.1.4 Subjekt kritické infrastruktury

Provozovatel prvku kritické infrastruktury je subjektem kritické infrastruktury; pokud se jedná o provozovatele prvku evropské kritické infrastruktury, je považován za subjekt patřící do evropské kritické infrastruktury. Pokud prvek nemá provozovatele, je subjektem kritické infrastruktury vlastník prvku, který odpovídá i za ochranu prvku kritické infrastruktury. [2]

1.1.5 Prvek kritické infrastruktury

Prvkem kritické infrastruktury jsou zejména stavby, zařízení, prostředky nebo veřejné infrastruktury, které jsou průřezovými a odvětvovými kritérii určeny. Za prvek evropské infrastruktury se považuje takový prvek, který je součástí evropské kritické infrastruktury. Prvky kritické infrastruktury se vyskytují ve dvou sektorech vlastnictví, a to v sektoru soukromém a sektoru státním. [2]

Podle Ministerstva vnitra České republiky (dále jen „ČR“), považujeme za kritickou infrastrukturu takové služby a systémy, které by při svém poškození nebo nefunkčnosti znamenaly velké problémy pro společnost. To znamená, že jakékoliv narušení by mělo velký vliv na bezpečnost společnosti, na ekonomiku státu, na funkci veřejné správy a pro potřeby obyvatel, jež by neměly zabezpečeny základní životní potřeby pro své bytí. [3]

Financování prvků kritické infrastruktury je plně v kompetenci subjektů kritické infrastruktury, které odpovídají dle § 29a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů za ochranu prvků kritické infrastruktury.

Způsob financování je různý u každého z prvků kritické infrastruktury, určených podle § 4 odst. 1 písm. e) krizového zákona, který říká, že provozovatelem prvků kritické infrastruktury je organizační složka státu a jiný je u prvků kritické infrastruktury určených podle § 9 odst. 3 písm. c) krizového zákona, kdy provozovatelem prvků kritické infrastruktury není organizační složka státu, ale prvky jsou v soukromém vlastnictví. Krizový zákon, má ze všech zákonů k téhle problematice nejblíže, ale problematiku financování neřeší. [2]

1.2 Pojem infrastruktura

Infrastrukturou se rozumí soubor předpokladů a podmínek, které mají za úkol zabezpečit to, aby fungovala a rozvíjela se ekonomika státu. Definice pojmu infrastruktura je velmi složitá, například autor Rektořík ji ve své knize popisuje jako „*společenský režijní kapitál*“, který zahrnuje investice, které jsou nezbytné pro další ekonomický vývoj. Jelikož jsou tyto investice z větší části nedělitelné, nelze je bez účasti veřejných prostředků účinně realizovat, pokud nejsou alespoň pod veřejnou kontrolou. Infrastruktura si vyžaduje pro svůj chod kontrolu, ať už samosprávnými nebo správními orgány, které patří do velké části veřejného sektoru. [4]

Pojem infrastruktura vychází z francouzského slova *infra-structure,* což znamená v obecném smyslu to, co je skryto *tzv. pod stavbami.* Jde o strukturu, která je dána množinou, která je navíc propojena strukturálními prvky, jež ji udržují pohromadě. Infrastrukturou lze tedy chápat soustavu systémů, které poskytují služby všech níže uvedených oblastí.

1.3 Dělení infrastruktury

Lze ji dělit na tři základní oblasti:

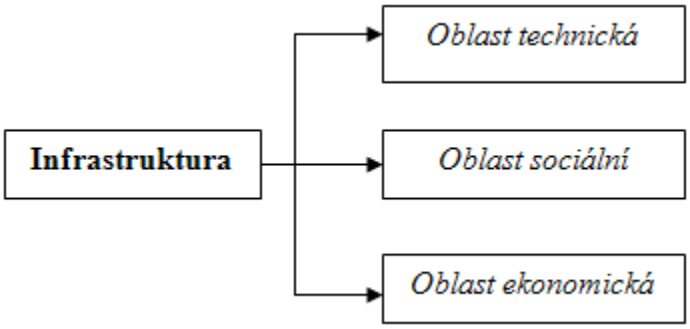

Obr. 1 Základní dělení infrastruktury [Zdroj: vlastní]

V rámci odvětví, které tyto oblasti zasahují je lze popsat, tak že do:

- *oblasti technické* patří nejrůznější druhy dopravy, energetika, odvětví spadající do oblasti vodního hospodářství, ale i informační či telekomunikační aktivity, aj., jsou to systémy, které zabezpečují přenos zpráv, pitné vody, energií, osob a materiálů, na kratší či delší vzdálenosti,

- *oblasti sociální* lze řadit takové odvětví, které je nezbytné pro člověka a jeho následný rozvoj, jde například o služby poskytované ve zdravotnictví, v kultuře nebo ve školství, mimo jiné sem patří bydlení a mnoho dalšího co je spojováno s lidmi,

- *oblasti ekonomické* paří takové služby, jež jsou tvořeny finančními prostředky, lze sem řadit síť bankovních a finančních služeb, které jsou poskytované široké veřejnosti.

Jelikož dochází k proplétání těchto oblastí, můžeme ještě hovořit o infrastruktuře veřejné, která je v ČR dána *Zákonem o Územním plánování a stavebním řádu*. **Veřejná infrastruktura** se definována pro stavby, zařízení a pozemky do nich lze podle základního členění dále řadit pozemní komunikace, vodní cesty a dráhy, které patří do dopravní infrastruktury. Dále vodovody a kanalizace, energetika, nebo inženýrské sítě či jiné patří do technické infrastruktury, která je velmi širokou a propletenou oblastí. Lze sem řadit i takové stavby nebo zařízení, které slouží pro výchovu nebo vzdělávání dětí, sociální a zdravotní služby sloužící pro nemocné, sloužící k vybavení občanů nebo prostory užívané ve veřejném zájmu, tzv. veřejné prostranství. [4]

1.4 Kritická infrastruktura a její ochrana

Ve společnosti se vyskytuje ta část infrastruktury, která je pro její další fungování a chod nezaměnitelná, takovouto infrastrukturu označujeme jako životně důležitou, tzv. *kritickou infrastrukturu.* Její narušení by mělo na společnost zásadní vliv a je základní potřebou ji ochraňovat za nejrůznějších situací. To neznamená, že bychom ji neměli za normálních podmínek chránit, ba naopak. Typické situace, které by ohrozily její funkčnost, lze řadit do několika úrovní, úroveň běžná, za normálních stálých podmínek pro společnost to není nic nového. Další úroveň je úroveň mimořádná, vyskytuje se zpravidla zřídka a společnost by na to měla být připravena a kritická úroveň je nejvyšším stupněm pro zvládání, jsou to pro člověka a jeho okolí události vyskytující se jednou za desítky let. [5]

Poslední zmiňovaná úroveň se s civilizačními vlivy mění, zásadním vlivem k ostřejším přístupům lze hledat v události, která postihla Spojené státy americké v roce 2001. Vývoj na ochranu kritické infrastruktury jde neustále kupředu, kdy každá společnost na zabezpečení před nežádoucími vlivy ať už teroristickými útoky nebo přírodními vlivy dává nemalé finanční prostředky. [5]

Kritická infrastruktura je odborníky vnímána na úrovni soukromé a veřejné. Mezi státem a vlastníky, soukromým sektorem musí být přednostně nastavena úroveň spolupráce. Stát na tuto podporu spolupráce může vynaložit finance potřebné k hierarchii společnosti, dále se může opřít o platnou legislativu a výzkum, případně o vzdělání a výchovu, tato spolupráce, která je poskytována státem platí mezi soukromým a veřejným sektorem.

Územní správa má za úkol spravovat územní celky a bedlivě sledovat situaci, která se vyskytuje v oblasti kritické infrastruktury, musí dbát o to, aby byla dosažena její odpovídající úroveň ochrany. Politika státu a její činovnicí mohou mít na ochranu a přístupy k jejím cílům odlišné cíle, kupříkladu pokud by kritická situace postihla zásobování ohrožené oblasti, mohlo by se stát to, že každá z politických stran by si stála za svým prvotním rozhodnutím.

Proto, aby byla zajištěna funkce subjektů kritické infrastruktury a vazby s nimi související, je třeba zohlednit všechna rizika a hrozby, což o obecném smyslu znamená její ochranu před nežádoucími vlivy. [5]

O produkty a poskytující se služby se starají vlastnící a provozovatelé prvků kritické infrastruktury, kteří zabezpečují výrobní a nevýrobní systémy, jež označujeme jako sub-

jekty kritické infrastruktury. Prvky, které jsou vlastněny nebo provozovány těmito subjekty, kdy mezi tyto prvky patří vybrané stavby a zařízení veřejné infrastruktury jsou známé pod pojmem objekty kritické infrastruktury.

Stát, jakožto reprezentant státu a soukromé subjekty, do nichž patří vlastníci staveb a s nimi související zařízení a dále obyvatelstvo se společně podílejí na ochraně kritické infrastruktury. Stát zabezpečuje pro své občany potřeby v době, kdy se na jeho území vyskytuje nepříznivá událost, která by mohla mít vliv na svrchovanost státu a podílí se na jeho rozvoji.

Bývalá Československá socialistická republika se ochranou zabývala hlavně v důsledku zbraní hromadného ničení, které mohly mít vliv na vývoj společnosti. To vše bylo zapříčiněno rozmachem velkých mocností a tzv. Studenou válkou, která ohrožovala celý svět. Živelní pohromy a přírodní události se také postaraly o možnosti zranitelnosti na zařízeních a stavbách patřících do kritické infrastruktury. [5]

1.5 Vývoj kritické infrastruktury v České republice

Výbor pro civilní nouzové plánování (dále jen „VCNP“) byl prvním orgánem ČR, který se zabýval problematikou krizových událostí. VCNP byl usnesen vládou č. 391, o Bezpečnostní radě státu a o plánování opatření k zajištění ČR.

VCNP je stálým pracovním orgánem Bezpečnostní rady státu pro oblast civilního nouzového plánování a pro koordinaci a plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu. [6]

Do gesce generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru Ministerstva vnitra patří řízení VCNP a jeho zaměstnanci zastupují ČR v Hlavním výboru pro civilní nouzové plánování v rámci NATO. [7]

Hlavním úkolem pro civilní nouzové plánování v NATO je zajistit základní bezpečnostní potřeby Aliance, které zahrnují civilní zabezpečení vojenských operací a operací na reakci řešení krizové situace, dále se zabývá tím, jak jsou podporovány národní orgány v civilních nouzových situacích a ochranou civilního obyvatelstva. Velmi důležitou roli v tom jak řídit eventuálně použitelné civilní prostředky a zařízení a udržet podmínky normálního bytí za krizové situace, je hlavní působností civilního nouzového plánování. [8]

V roce 2003 byly stanoveny základní funkce státu za situace, která by mohla ohrozit státní bezpečnost, bezpečnost občanů státu, jejich majetku a také to jaký by měla tato situace dopad na zdravý vývoj životního prostředí. O stanovení těchto funkci se postaralo na základě usnesení Bezpečnostní rady státu, Ministerstvo vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s dalšími orgány, jako jsou například ústřední správní úřady. [9]

Na schůzi VCNP byla koncem roku 2002 projednána „*Zpráva o národní kritické infrastruktuře*“, která se zaobírala vymezením základních pojmů. [7]

V letech 2003 a 2004 se na schůzích VCNP řešilo rozdělení kritické infrastruktury a řešila se pověření k výkonu činnosti. [7]

Na legislativu platnou z roku 2000 byla pro pochopení ochrany obyvatelstva projednána vládou ČR dokumentace, usnesením č. 417 z roku 2002 a posléze bylo toto usnesení aktualizováno usnesením vlády č. 21 z roku 2005. Jednalo se o základní dokument ochrany obyvatelstva té doby a zněl „*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*“, kdy se ochranou obyvatelstva rozumí zmírnění nebo minimalizování událostí, které by mohli mít za následek lidské životy a hmotné škody na majetku. Lze ji chápat jako posloupnost postupů a činností, včetně příslušných orgánů, které se starají o minimalizaci škod. [10]

V ČR se o rozvíjení kritické infrastruktury postaraly tyto základní dokumenty:

- *usnesení Bezpečnostní rady státu č. 204/2001* – obsahuje informace ke zpracování definice a stanovuje rozsah základních funkcí státu za krizové situace,

- *usnesení VCNP č. 152/2002* – obsahuje informace a postupy základních funkcí státu za krizové situace,

- *usnesení VCNP č. 153/2002* – byla ustanovena Zpráva o národní kritické infrastruktuře a ustanovení VCNP, k tomu jak řešit problematiku zachování základních funkcí státu a kritické infrastruktury,

- *usnesení VCNP č. 179/2003* – definuje seznamy subjektů kritické infrastruktury na národní, regionální a místní úrovni, (aktualizováno usnesením *VCNP č. 190/2004*),

- *usnesení VCNP č. 222/2006* – obsahuje Zprávu o stavu řešení problematiky kritické infrastruktury (popisuje se stav kroků zahraničí s ČR),

- *usnesení VCNP č. 244/2007* – definuje Zprávu o řešení problematiky kritické infrastruktury (obsahuje úpravy, přehled oblastí kritické infrastruktury v ČR a zkoumá její podoblasti),

- *usnesení Bezpečnostní rady státu č. 30/2007* – obsahuje Zprávu, která řeší problematiku kritické infrastruktury. [11]

Se vstupem ČR do Evropské unie (dále jen „EU“), stalo se tak v roce 2004 konkrétněji 1. 5. 2004 platí pro členské státy tzv. *Zelená kniha o Evropském programu pro ochranu kritické infrastruktury* (zkr. EPCIP). Ustanovena byla roku 2005 a s tím související usnesení *VCNP č. 236/2005*, předmětem tohoto usnesení byly informace ČR ke stanovisku k Zelené knize (zkr. EPCIP). [11]

Ve druhé polovině roku 2013 byla zpracována nová koncepce ochrany obyvatelstva platná až od roku 2020 výhledově do roku 2030, která byla zpracována Ministerstvem vnitra – generálního ředitelství Hasičského sboru České republiky v souladu s ustanovením podle zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V „*Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*“ jsou obsaženy oblasti ochrany obyvatelstva, jako je například výchova, vzdělávání, úkoly ochrany obyvatelstva a krizové řízení. Součástí koncepce je i „*Aktualizovaný harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*“. Nově schválené koncepci předcházela koncepce od roku 2013 výhledově až do roku 2020. [12]

1.6 Možný způsob financování

V zákonu 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, se píše, že *„finanční zabezpečení krizových opatření na běžný rozpočtový rok se provádí podle zvláštního právního předpisu“*. Tímto zvláštním předpisem se rozumí zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů a dále na tento předpis reaguje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Podobným způsobem by mohla být financována i kritická infrastruktura po legislativní úpravě krizového zákona. [2]

Za tímto účelem ministerstva a jiné správní úřady ve svých rozpočtech na tentýž rok vyčleňují objem finančních prostředků, který je potřebný k zajištění přípravy na krizovou situaci. Ministerstvo financí po kladném projednání s Ministerstvem vnitra navrhne z rozpočtové kapitoly Všeobecné pokladní správy rezervu finančních prostředků potřebných na řešení krizové situace a následné odstranění jejich následků. [2]

Kritická infrastruktura je velmi složitá oblast a proto její financování lze hledat hlavně ze zdrojů EU, která každým rokem přispívá členským státům na rozvoj odvětví kritické infrastruktury nemalé finanční prostředky. Například lze vzpomenout, že v letech 2007 až 2013 probíhal rámcový program „*Bezpečnost a ochrana svobod*“, kdy v rámci tohoto programu probíhal podprogram s názvem „*Prevence, připravenost následků teroristických útoků*“. Jak z názvu vypovídá, tak se EU snaží teroristickým útokům předejít a podporovat ochranu kritické infrastruktury. Dalším programem, který se podílel na financování kritické infrastruktury, byl projekt „*Boj s terorismem*“. Kdy více jak dvě třetiny finančních prostředků tohoto projektu přijdou na přípravu Evropského programu na ochranu kritické infrastruktury. [15]

Dalšími zdroji EU, které se na financování podílely, byly prostředky vynaložené na rozvoj tzv. transevropské dopravní sítě pod zkratkou TEN-T, která měla zlepšit kvalitu a modernizaci cest. Celková investice na tyto projekty dosahuje bezmála sumu 170 milionů Eur. Na financování bylo vybráno 51 projektů ze 24 států EU a to vše v roce 2010. Hlavním posláním bylo vybudovat chybějící dopravní spojení, zlepšit bezpečnost na cestách a dálnicích. EU do roku 2030 předpokládá touto investici, že dojde k propojení dopravní sítě, tedy železniční, silniční s lodní dopravou, kdy by se mělo propojit 83 evropských významných přístavů. [15]

1.7 Právní předpisy v rámci kritické infrastruktury

1.7.1 Česká republika

V naší zemi zatím není dán zákon, který by se blíže dotýkal problematiky kritické infrastruktury. Mezi nejvýznamnější právní předpisy, které se jí alespoň z části dotýkají, jsou:

- zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů,

- zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů,

- zákon č. 240/2000 Sb., o Krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon),

- zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

Kritická infrastruktura je vymezena a upravena zákonem č. 240/2000 Sb., a nařízením Vlády ČR č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury. Krizový zákon ve své podstatě definuje pojem kritická infrastruktura, prvek a co je subjektem kritické infrastruktury. Dále jaké jsou jejich povinnosti, nařízení vlády a potom podle průřezových nebo odvětvových kritérií stanovuje prvky kritické infrastruktury a tedy i subjekty kritické infrastruktury, které vlastní prvky kritické infrastruktury. [2]

Pokud je stanoven prvek, je určen subjekt (na základě rozhodnutí vlády – opatření obecné povahy) a ten má následující povinnosti:

- vypracovat plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury,

- umožnit ministerstvu nebo ústřednímu správnímu úřadu kontrolu,

- oznamovat výše uvedeným institucím jakoukoliv změnu, která může mít vliv na chod subjektu. [2]

Nařízením vlády č. 432/2010 Sb., byly stanoveny průřezové a odvětvové kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury a to v odvětvích:

- energetika,

- vodní hospodářství,

- potravinářství a zemědělství,

- zdravotnictví,

- doprava,

- komunikační a informační systémy,

- finanční trh a měna,

- nouzové služby,

- veřejná správa. [13]

Usnesení vlády č. 934/2011 je další dokument, který se věnuje problematice, v tomto usnesení je určen seznam prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem (subjektem kritické infrastruktury) je organizační složka státu. [14]

1.7.2 Slovensko

Kritická infrastruktura Slovenské republiky je definována jako: *„ta část národní infrastruktury (mezi ni patří vybrané organizace a instituce, objekty, soustavy, zařízení a služby a systémy), jejíž zničení nebo nefunkčnost v důsledku působení rizikového faktoru způsobí ohrožení nebo narušení politického a hospodářského chodu státu nebo ohrožení života a zdraví obyvatelstva.“*

Slovenská republika vydala tyto právní normy, které se zaobírají tématikou ochrany kritické infrastruktury:

- *„Vyhláška Ministerstva obrany Slovenské republiky č. 353/2004 Sb.“*, kterou jsou stanovena kritéria pro zařazení objektů obranné infrastruktury do kategorie objektů podle zvláštní důležitosti a do kategorie pro jiné důležité objekty,

- *„Koncepce kritické infrastruktury Slovenské republiky“* byla přijata v roce 2006 a stanovuje základní pole řešení problematiky kritické infrastruktury. Hlavním úkolem koncepce je stanovení základních pojmů, vymezení sektorů národní infrastruktury, kdy se podle stanovených kritérií dále určují odvětví, které budou spadat do kritické infrastruktury. Potom jsou stanoveny konkrétní způsoby obrany a ochrany jednotlivých prvků této infrastruktury, ale neuvádí se struktura financování těchto prvků a odkazuje se na další dokument vydaný vládou Slovenské republiky respektive zákon,

- další právní normou na území našich sousedů je dokument *„Národní program pro ochranu kritické infrastruktury Slovenské republiky“*, jenž byl vydán v roce 2007. Hlavním úkolem tohoto programu je zjištění a zhodnocení nynějšího stavu kritické infrastruktury, kdy se posléze stanovují kroky pro jeho vylepšení a zkvalitnění. Každý ze států EU má svůj program, který se věnuje ochraně kritických částí výrobních a nevýrobních sfér státu. O finančním zabezpečení kritické infrastruktury tato norma ještě nepojednává, ale odvolává se na následující právní normu, která by měla řešit problematiku financování a přerozdělení prostředků na ochranu a obranu. Jako i u nás tak i na Slovensku je mnoho odvětví a pododvětví vlastněno soukromým sektorem. [15]

Zákon, jenž se zabývá kritickou infrastrukturou je *zákon č. 45/2011 Sb., o kritické infrastruktuře*, definuje základní povinnosti a odpovědnosti provozovatele prvku kritické infrastruktury a sleduje porušení pravidel ochrany. Určuje, jak se postupuje při výběru prvku, při jeho zařazení do sektoru, anebo jak jej lze z tohoto sektoru vyloučit. Zákon stanovuje působnost orgánů státní správy v oblasti kritické infrastruktury. [15]

V rámci zákona č. 45/2011 Sb., o kritické infrastruktuře vyplývá i financování, které je tímto zákonem dané a uvádí v § 9, odstavci 4, že: *„provozovatel, který je vlastníkem prvku kritické infrastruktury má nárok na finanční příspěvek na plnění povinností spojených s prováděním bezpečnostních opatření na ochranu prvku podle bezpečnostního plánu, a to vůči ústřednímu orgánu na úseku kritické infrastruktury, do sektoru kterému patří provozovatel, který mu ústřední orgán určí a tato povinnost mu nevyplývá z jiného všeobecně závazného právního předpisu. Pravidla poskytnutí finančního příspěvku budou určeny zvláštním předpisem, který vydá příslušný ústřední orgán“*. [15]

2 VAZBA MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM

Trh zboží a služeb je velmi rozmanitý, cílem každého prodávajícího na obchodním trhu je to, aby za minimálních nákladů, které vloží do výroby dosáhnul co největšího zisku (maximalizace zisku). Kupující se snaží za co nejnižší cenu koupit takové zboží, které odpovídá kvalitě, aby ušetřil a následné úspory vložil do jiného budoucího produktu. Největším problém na trhu je rivalita, každý výrobce se snaží vyrábět za, co nejnižší cenu a produkovat je spotřebiteli a vyskytuje se hlavní problém, boj o zákazníka, který si vyráběný produkt koupí. Spotřebitel si může, pokud je trh široký vybírat takové produkty, které si může dovolit. Pokud není výrobce na trhu úspěšný musí si vytyčit nový cíl a inovovat dosud vyráběné produkty. Mnoho výrobců svou snahu vzdá a musí své podnikání ukončit, protože by dávali peníze do ztrátového podniku. [16]

Vzájemné působení obou sektorů, veřejného a soukromého je charakteristické svou vzájemnou vazbou, kdy se oba sektory vyskytují ve smíšené ekonomice a jsou závislé samy na sobě. V důsledku selhání trhu dochází k vytvoření sektoru veřejného, který je netržní a je charakteristický tím, že je neziskový. Sektor soukromý, jenž je v podstatné míře v rukou podniků je založený na efektivnosti svých zdrojů, především dosazováním co nejvyšších zisků a výhodných pozic na trhu. Pokud by naopak došlo k selhání soukromého sektoru na scénu se dostává veřejný sektor, mezi těmito sektory panuje symbióza a rivalita.

Veřejný sektor je financován z finančních prostředků, které se vyskytují v rozpočtové soustavě, přesněji v soustavě veřejných rozpočtů. Tento sektor je podstatným úsekem národního hospodářství, který zabezpečuje obyvatelstvu veřejné statky na neziskovém principu a dohlíží na něj státní správa a samospráva a podléhá veřejné kontrole.

V literatuře, která se zabývá veřejným sektorem zjistíme to, že je založen na třech základních funkcích. Na funkci ekonomické, sociální a politické. Dále má zásadní vliv na vytváření pracovních pozic a i to, jaká bude celková míra zaměstnanosti. [16]

Mezi oběma sektory může vzniknout spolupráce dohodou, která by oběma stranám zaručila velmi dobré obchodní podmínky. Spolupráci lze definovat tak, že oběma zúčastněným stranám dohoda vyhovuje a měla by zaručit přínos a především výhodnost. Dohodu o spolupráci lze uzavřít i na desítky let písemnou smlouvou, ale platí zde to, že soukromý sektor musí investovat velký obnos financí, proto aby zajistil požadované služby. Pokud se

bude spolupráce dobře vyvíjet může mezi oběma stranami dojít k partnerství a upřednostňování před ostatními zájemci. [16]

Z výhody spolupráce se pro veřejný sektor nabízí větší nabídka poskytovaných služeb a statků příslušnému obyvatelstvu. Dalším kladem je efektivita využití poskytovaných služeb a statků, protože soukromý sektor jakožto nabízející disponuje arsenálem znalostí a techniky, která lidem zaručí nižší náklady na pořízení požadovaných služeb. Lze říci, že u veřejného sektoru dochází k šetření financí, než tomu bylo před uzavřením spolupráce. Hlavní představitelé veřejného sektoru si volí takového výrobce, který bude po finanční stránce nejvýhodnější.

Pro soukromý sektor přináší spolupráce tyto výhody, jednou z hlavních výhod je to, že mezi oběma stranami je uzavřena smlouva na dobu určitou, ale pokud by se to týkalo připravovaných investic je doba spolupráce stanovena i na desítky let dopředu. Pro společnost to přináší příjmy, protože si je jistá, že si poskytované služby někdo dopředu pronajme na určitou dobu a ví, že za tuto službu dostane zaplaceno. Po uzavření smlouvy vyplývá to, že nikdo ze zúčastněných stran nemůže poskytovat služby jiným subjektům. Pokud společnost podniká na otevřeném trhu otvírá se jí příležitost a možnost větších finančních příjmů než kdyby podnikala na omezeném podnikatelském území, čím větší pracovní pozice tím je pro podnik lépe se na tomto trhu prosadit. Z uzavřené smlouvy jsou společnosti garantovány zisky, které jsou stvrzeny podpisem. Pro podnikající společnost na území obce to znamená příjmy a jiné příležitosti, které ji mohou pomoci, naopak pro přijímajícího například pro obec to přináší nové služby, za které ale platí. Posledním problém mezi veřejným a soukromým sektorem je společné sdílení rizika, pokud by se zvedla inflace, úroková míra bude to mít pro oba sektory nemilé finanční investice navíc. [16]

2.1 Provozovatelé vodárenské infrastruktury

V České republice působí několik velkých firem, které se starají o distribuci pitné vody. Následující obrázky ukazují, kde, kdo a v které části ČR jednotlivé společnosti působí. Mezi těmito společnostmi vzniká rozdíl v tom, kdo tuto infrastrukturu vlastní a kdo ji provozuje. Pro ČR se typické provozování této infrastruktury pomocí soukromého sektoru, který působí na většinovém území našeho státu. Například ve Zlínském kraji působí jedna velká firma a to Veolia Voda, která se stará o zásobování pitné vody na území Zlínska. Na

ostatním území kraje působí vodárenské společnosti, které jsou vlastněny městy nebo obcemi a provoz zajišťují jednotlivé společnosti.

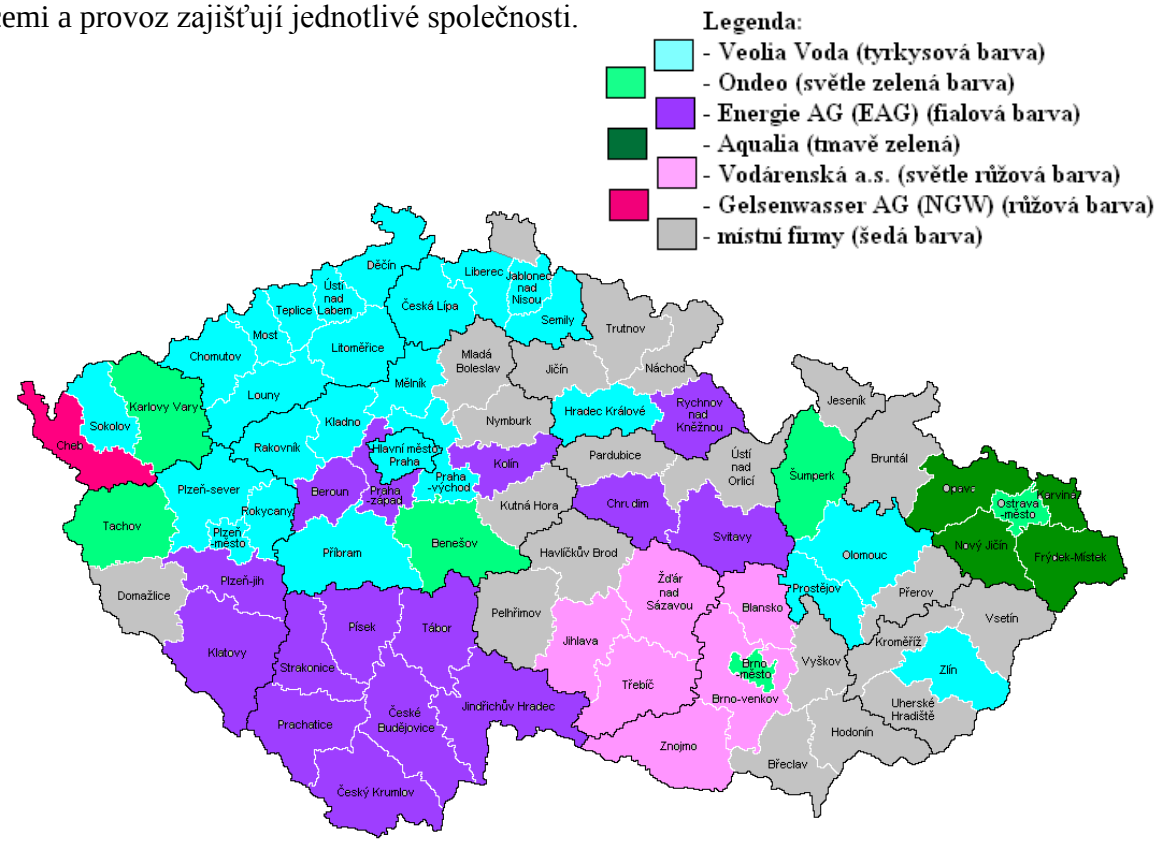

Obr. 2 Provozovatelé vodárenských služeb v jednotlivých regionech ČR [Zdroj: upraveno podle 50]

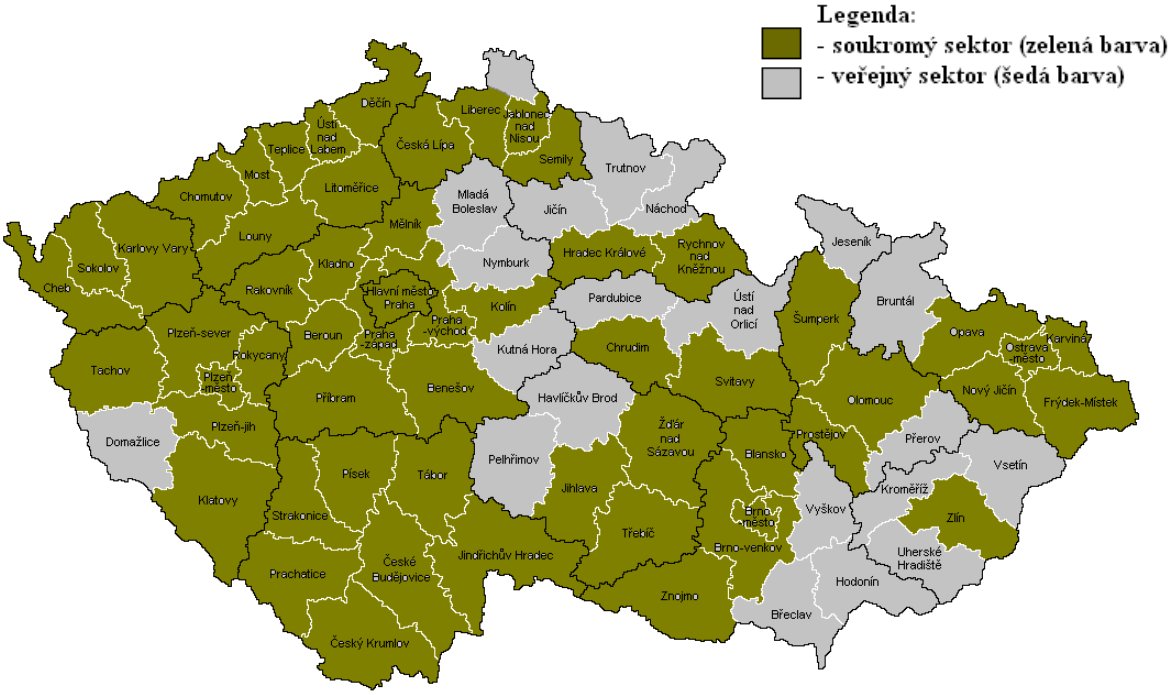

Obr. 3 Provozovatelé vodárenských služeb podle soukromého a veřejného sektoru [Zdroj: upraveno podle 50]

3 VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Odvětvím kritické infrastruktury, které budu v další části mé práce popisovat je problematika vodního hospodářství. Vodní hospodářství je specifické odvětví technické infrastruktury, které se řadí do tzv. národohospodářského odvětví, které se dále dělí na dva základní obory:

- *obor vodních toků a*

- *obor vodovodů a kanalizací.*

Oba obory je nutno dělit z pohledu ekonomického a z pohledu řízení, protože jsou financovány a řízeny jinými správními úřady, proto je nutno je od sebe odlišovat. [4]

3.1 Obor vodních toků

Obor vodních toků má na starosti správu, provoz a s tím související rozvoj hydrologické sítě, který má pod sebou zahrnuty vodní toky a to včetně jejich úprav, dále se zabývá objekty a útvary které jsou na těchto vodních tocích. Mezi objekty a útvary zejména patří přehrady, jezy, vodní nádrže a jiné vodní díla, která souvisejí s využitím povrchové vody. Přičemž zkoumá, jak se reguluje jejich odtok a i to jaká je příprava nebo ochrana před možnými povodněmi, které se mohou na těchto dílech vyskytnout. Důležitým aspektem jsou i odběry povrchových vod, které jsou dále využívány pro potřeby vodárenství, průmyslu a zemědělství.

V České republice se obor vodních toku člení do pěti základních skupin podle povodí, které jsou ve vlastnictví státu a hospodaří s nimi, patří sem:

- *Povodí Labe,*

- *Povodí Vltavy,*

- *Povodí Ohře,*

- *Povodí Moravy,*

- *Povodí Odry.*

Celková pořizovací hodnota těchto povodí se v roce 2012 dostala na hodnotu přes 50,41 mld. Kč (všechna Povodí a majetek Zemědělské vodohospodářské správy (dále jen „ZVHS“) a Lesů ČR, s. p.). Oproti roku 2011 se hodnota majetku zvedla o 0,29 mld. Kč.

Všechna Povodí jsou v plném vlastnictví státu, který dohlíží nad jejich hospodařením a patří do skupiny společností, jež se označují jako státní podnik. [4] [28]

Délka významných vodních toků v ČR je 16 269,0 km, Povodí a Lesy České republiky zajišťují správu přibližně v 94 % délky vodních toků a o zbylá procenta se dělí Ministerstvo obrany, Správa národních parků a ostatní fyzické a právnické osoby. [28]

Tab. 1 Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku [Zdroj: upraveno podle 28]

Správci vodník toků v působnosti MZe	**2011 (mld. Kč)**	**2012 (mld. Kč)**
Povodí Labe, s. p.	10,10	10,13
Povodí Vltavy, s. p.	10,87	10,61
Povodí Ohře, s. p.	9,50	9,70
Povodí Odry, s. p.	5,91	5,97
Povodí Moravy, s. p.	8,39	8,51
Celkem s. p. Povodí	***44,77***	***44,92***

Hodnota majetku, který je spravován Povodími se dohromady pohybuje kolem hranice 45 mld. Kč, zbylých téměř 5,5 mld. Kč tvoří majetek ZVHS a Lesů České republiky, s. p..

Tab. 2 Délka významných vodních toků ČR [Zdroj: upraveno podle 28]

Kategorie	**Správce**	**Délka vodních toků (v km)**	
		Rok 2011	**Rok 2012**
Významné vodní toky	**Povodí Labe, s. p.**	3 691,8	3 586,2
	Povodí Vltavy, s. p.	4 961,7	5 469,8
	Povodí Ohře, s. p.	2 977,3	2 333,5
	Povodí Odry, s. p.	1 360,0	1 111,4
	Povodí Moravy, s. p.	3 847,6	3 768,1
	Celkem	***16 838,4***	***16 269,0***

Hlavními toky ČR jsou Labe (o délce 370 km), Vltava (433 km), obě řeky se nacházejí v Čechách a dalšími velkými toky jsou řeka Morava (o délce 272 km), Dyje (306 km) na Moravě a na severní Moravě jsou významnými toky řeky Odra (o délce 135 km) a Opava (131 km). [28]

Na správě vodních toků se podílejí ještě další organizace, jako jsou Lesy ČR, s. p. a obce a dříve to byla ZVHS. U státních podniků hospodařících s vodními toky představují hlavní příjmy z plateb k úhradě správy vodních toků a správy povodí, které tvoří 68 % celkového příjmu. Tyto platby hradí odběratelé vody z vodních toků státním podnikům. Dalším významným příjmem je dotace ze státního rozpočtu o objemu 9 %, která je určena na ochranu proti povodním a výroba elektrické energie tvoří téměř 12 %. Zbylých 11 % je tvořeno příjmy za využívání vzdouvacích zařízení, ostatní provozní dotace a ostatní příjmy. [4] [28]

3.2 Obor vodovodů a kanalizací

Obor vodovodů a kanalizaci (dále jen „OVaK“) má na starosti zásobování obyvatelstva ČR pitnou vodou, odváděním odpadních vod a jejich čistěním. Výhradně slouží domácnostem a uživatelům, kteří představují různé služby, například v průmyslu. OVaK zajišťuje takové podmínky pro životní prostředí, aby bylo k němu co nejšetrnější. Dále se tento obor zabývá kromě zásobování pitné vody, sítí s kanalizacemi a čistírnami odpadních vod, budováním a provozováním úpraven vod a jímacích objektů, které jsou na vodních zdrojích. [4]

Tab. 3 Počet vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací [Zdroj: upraveno podle 29]

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012/11
Vlastníci	4 453	4 554	4 828	5 139	5 521	5 728	1,04
Provozovatelé	2 071	2 079	2 130	2 222	2 334	2 389	1,02
Celkem	***6 524***	***6 633***	***6 958***	***7 361***	***7 855***	***8 117***	***1,03***

3.2.1 Provozní modely vodárenství

V ČR jsou známé 4 základní modely vodárenství. Naše vodní hospodářství, konkrétněji vodovody a kanalizace si prošly velmi složitým obdobím o tom, kdo bude tuto

infrastrukturu vlastnit. Dnes jsou ve většině případů vlastníky těchto služeb obce a města, která vlastní akcie společností. Provoz je na vlastníkovi nebo provozovateli vodárenské služby a to vše je dáno na základě podepsané platné smlouvy, která je většinou uzavírána na delší časové období.

Provozovatel musí vlastníkovi platit nájemné za užívání a používání infrastruktury, dále je na provozovateli nutnost vybírat vodné a stočné, o jehož cenách rozhoduje a schvaluje vlastník. Výnosy z vodného a stočného jsou základním a hlavním příjmem provozovatele, poskytnuté výnosy vynakládá na provozní náklady a tvoří z nich zisk. [30]

3.2.1.1 Oddílný model

Tento model je v ČR zastoupen nejvíce a představuje asi 67 % trhu. V oddílném modelu provozování je mezi vlastníkem infrastruktury (představuje veřejný sektor) a provozovatelem (soukromý sektor) uzavírána dlouhodobá smlouva, pravomoc obou stran je dána touto smlouvou.

3.2.1.2 Smíšený model

Jde o druhý nejpoužívanější model, který se uplatňuje v infrastruktuře týkající se vody. Na trhu se vyskytuje v 18 % případů a hlavní podstata je v tom, že infrastruktura je ve vlastnictví a ve využívání jednoho subjektu. Soukromý sektor se může podílet na rozhodovacích právech.

3.2.1.3 Vlastnický model

Trh je tímto modelem pokryt ve 2 % případů, což je velmi malé množství. Klíčovým faktorem tohoto modelu je veřejný sektor, který představuje vlastníka infrastruktury provozní společnosti, jenž je také jejím jediným majitelem

3.2.1.4 Model samostatného provozování

Zanedbatelným modelem na českém trhu je model samostatného provozování, který se vyskytuje v 1 % případů. Hlavní pochopení tohoto modelu je v tom, že na základě povolení krajského úřadu, provozují tuto infrastrukturu města a obce samostatně. [30]

3.2.2 Legislativa České republiky

3.2.2.1 Vodní zákon

Hlavní právní normou, která se zabývá problematikou, jež se dotýká oblasti vod je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Hlavním úkolem zákona o vodách je ochrana povrchových a podzemních vod a také jak jsou stanoveny podmínky pro šetrné užívání vodních zdrojů. Též se stará o to, aby bylo obyvatelstvo zásobeno pitnou vodou, a upravuje právní předpisy fyzických a právnických osob ve vztahu s užíváním podzemních a povrchových vod. Zákon dále definuje základní pojmy, jako jsou například povrchové vody, podzemní vody, vodní zdroj, povodí a jiné. Povrchovými vodami lze chápat takové vody, které se za běžných podmínek vyskytují na zemském povrchu, podzemními vodami pak chápeme vody, které se vyskytují pod zemským povrchem nebo ve studních. Nezapomíná se i na problematiku odpadních vod, které jsou vypouštěny do kanalizací. Vodohospodářský orgán uděluje souhlas o vypuštění těchto vod, kontroluje jaká je míra a objem znečištění. Souhlas, který je vydán tímto orgánem, je vydáván na časově omezenou dobu s podmínkou, že není a nebude delší jak 10 let. [31]

Státními podniky, kterými jsou myšlena povodí řek zajišťují plánování v oblasti vod. Značná pozornost je v zákonu věnována problematice ochraně před povodněmi, kde je stanoveno jak zvládat rizika, když povodně nastanou a rozebírá se co je a k čemu slouží povodňový plán. [31]

3.2.2.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích

Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů je hlavní právní normou, která se vztahuje nejvíce k vodárenství. Vymezuje základní vztah, který je mezi vlastníkem a provozovatelem vodárenské infrastruktury. Definuje práva a povinnosti, všech, kteří se na činnosti této infrastruktury podílejí, tedy vlastníka a provozovatele vodovodu. Zákon se nezabývá jen pitnou vodou, ale velkou část věnuje čistírnám odpadních vod a odpadním vodám, které jsou do těchto zařízení odváděny. Bezpečné a nezávadné provozování dodávky pitné vody je plně v kompetenci vlastníka infrastruktury. Na krajském úřadu se vydává povolení těm subjektům, které se chtějí podílet na provozu vodovodů nebo kanalizací, pokud je tento subjekt vyslyšen a splní všechny podmínky, které jsou dané normami, a zákonem je mu vydáno povolení k činnosti. Kromě

vydání o provozuschopnosti se jednotlivý kraj ČR podílí na zpracování „*Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací*“, které jsou na jeho území. Tento Plán je využíván pro potřeby kraje, obcí a vodoprávních orgánů, které se starají o zásobování obyvatelstva pitnou vodu a odvádění odpadních vod do kanalizací. [32]

3.3 Poplatky ve vodním hospodářství

Poplatky, které jsou hrazeny ve vodním hospodářství mají za hlavní cíl to, aby byly prioritně využity na úhradu nákladů, které se váží s výkonem veřejné správy nebo jsou použity k rozvoji a podpoře odvětví. [4]

Ve vodním zákonu jsou stanoveny poplatky:

- poplatek za odebrané množství podzemní vody se platí u vodního zdroje, kdy je odběr větší než 6 000 m^3/rok anebo 500 m^3/měsíc. Výjimku tvoří podzemní vody, které jsou čerpány proto, aby se získala teplená energie a podzemní vody, které jsou využívány k sanačním úkolům. Zabezpečují to, aby se snížilo riziko znečištění. V tomto zákonu je dále stanoven systém placení záloh, poplatkové přiznání a měření. Celní úřad se stará a spravuje tyto poplatky, kdy 50 % z příjmu jde na příslušný kraj a zbytek jde do Státního fondu Životního prostředí.
- poplatek za vypouštění odpadní vody do vod povrchových. Placeny jsou prostředky, které se vztahují k vypouštění množství vod, které vedou ke znečištění. Dle základu ukazatelů jakosti se zpoplatňuje znečištění, které je limitováno zákonem, a jsou stanoveny sazby za jednotlivý kilogram vypouštěného znečištění. Určuje se i to jakým způsobem a jak lze měřit množství a jakost vypouštěné odpadní vody, jsou stanovena jednotná pravidla a oprávnění, která jsou potřebná pro následné měření. Jako i v předchozím poplatku, který je uveden výše je i zde stanoven systém poplatkových přiznání a záloh. Lze i tyto poplatky odložit, například u subjektů, které pracují na výstavbě čistírny odpadních vod nebo jiných zařízeních, které jsou určeny proto, aby došlo ke snížení vypouštěného množství znečištění. V době kdy je stavba v realizaci nebo ve zkušebním módu může odklad činit 80 % výše poplatků. Část poplatků může být prominuta, pokud jsou splněny zákonné podmínky, vodoprávní úřad má hlavní slovo při odkladu nebo při prominutí poplatku. Celní úřad se

podílí na spravování tohoto poplatku a Státní fond Životního prostředí je jeho příjemcem.

- poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních. Správcem poplatku je daná obec, kdy výše poplatku činí 3 500 Kč/rok za každý jednotlivý případ. Neuplatňuje se tam, kde rodinné domy jsou na přijatelné úrovni čištění odpadních vod. Dále se neplatí tam, kde dochází k vypouštění vod ze sanačních vrtů a minerálních vod.
- platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí. O příjem poplatku se stará správce vodního toku a vztahuje se na odběr povrchové vody z tohoto toku. Neplatí se za odběr, který je menší nebo rovný 6 000 m^3/rok anebo 500 m^3/měsíc. Sazba poplatku je určována pro každé použití různě. [4]

Kromě výše uvedených poplatků může stát poskytnout finanční podporu, kterou lze použít k úhradě opatření ve veřejném zájmu. Tímto opatřením rozumíme především činnosti spojené se správou povodí, správou drobných toků a dalších opatření, které se týkají oboru vodních toků.

Nejhlavnějšími produkty ve vodním hospodářství, které patří do OVaK a za které musíme platit, jsou ceny vztahující se k vodnému a stočnému. Úplatě za pitnou vodu a za službu, která je spojena s dodáním této vody říkáme vodné, naopak stočné je taková úplata, jež se vztahuje za službu při odvádění a čištění vod do patřičných kanalizací. Veškeré potřebné informace spojené s odváděním odpadních vod jsou stanoveny v zákonu o vodovodech a kanalizacích č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů.

Vlastník vodovodu anebo kanalizace stanovuje a vyhlašuje cenu za obě poskytované služby a s tržbami, které získá z těchto služeb má dle zákona právo nabývat. U vodného a stočného lze použít dvě varianty cen, jde o cenu jednosložkovou a dvousložkovou. Prvotně se dle platného zákona o vodovodech a kanalizacích upřednostňuje cena jednosložková, o ceně dvousložkové může rozhodnout závazná vyhláška anebo patřičný orgán vlastníka vodovodu.

Ceny za vodné a stočné podléhají regulačnímu opatření formou věcného usměrňování, neboť jde o ceny, které jsou stanoveny lokálním přirozeným monopolem. Do kalkulace obou cen musí být zahrnuty jen náklady, které přímo souvisejí se zajištěním těchto služeb.

Ministerstvo financí každoročně stanovuje cenový výměr, jenž je uveřejněn v Cenovém věstníku Ministerstva financí České republiky.

Ostatní ceny, které se vztahují k vodnímu hospodářství jsou dány na základě smluv, to znamená, že už se nejedná o přirozený monopol. Například může jít o ceny za projektové a inženýrské práce, stavební a montážní práce, za prodej majetků a výrobků. Dále může jít o opravy, údržby a revize soukromých vodohospodářských zařízení a mnoho jiných činností, které lze vyjádřit v peněžních prostředcích. [4]

Pokud bychom chtěli porovnat financování obou těchto oborů, tedy obor vodních toků a OVaK našly bychom v nich velké rozdíly. Obor vodních toků je při financování závislý na neadresných službách, které tvoří jeho většinový podíl. Může jít o neadresné služby použité k protipovodňové ochraně nebo správě povodí. V tomto oboru se pracuje s finančními prostředky poskytované z veřejného rozpočtu. OVaK je díky adresnosti svých produktů soběstačný na provozní náklady. Investice potřebné k rozvoji mohou společnosti použít z tržeb, které jsou získány za vodné a stočné anebo ze zisku. Na podporu a rozvoj infrastrukturního majetku je stejně nezbytné použití veřejných financí. [4]

3.3.1 Cena vody po roce 1989

Od roku 1953 do roku 1990 byla stanovená pevná sazba za dodání pitné vody a za odvádění odpadní vody. Po desetiletích byla tato cena fixní, za 1 m^3 pitné vody se dříve platilo 60 haléřů a 20 haléřů za odvádění odpadní vody v rozmezí výše uvedených let. Z těchto uvedených cen, které dříve platily je zřejmé, že nemohly pokrýt v žádném případě provozní náklady a náklady na distribuci pitné vody, která byla dodána svému spotřebiteli. Proto je zřejmé, že rozdíly mezi skutečnými náklady a úplatami za vodné a stočné musely být hrazeny ze státního rozpočtu, tedy daní, finančními prostředky daňových poplatníků ve formě plošných dotací. [47]

Od roku 1990 byl stanoven cíl s úpravou reálných cen a omezením, nebo úplným odstraněním prostředků ze státního rozpočtu, jež měly zalátat díru mezi skutečnými náklady. Následující tři roky stát poskytoval stále se zmenšující podporu dotací na provoz vodárenských společností, zajišťující dodání pitné vody a její odvádění do kanalizačních sítí. V roce 1994 proběhla zásadní změna ohledně dotování rozdílů nákladů státem, dotace přestaly existovat. V souvislosti s touto změnou došlo i k úpravě systému regulace a ke

změně maximálních cen na ceny věcně usměrňované, kdy jsou ceny upravovány Cenovým věstníkem Ministerstva financí. [47]

3.3.2 Cena za vodné a stočné

V České republice je stanoven zákon, který se vztahuje k problematice oblasti cen, jde o zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, zvláště pak zákonem č. 403/2009 Sb. a vyhláškou č. 450/2009 Sb., kterou je prováděn zákon o cenách (účinnost byla nabyta dne 21. 12. 2009). Jelikož vodovody a kanalizace patří výhradně do přirozeného monopolu jsou řazeny do seznamu zboží s regulovanými cenami, proto jak již bylo zmíněno Ministerstvo financí vydává příslušný Cenový věstník. Podle předmětu věcného usměrňování cen je tento věstník vztahován na tyto komodity:

- pitnou vodu dodávanou odběratelům,

- pitnou vodu dodávanou do vodovodní sítě pro veřejnou potřebu jiné osobě, než je odběratel a

- odvádění a čištění odpadních vod, kde rozlišujeme vodu nečištěnou a vodu čištěnou. [29]

V prosinci každého kalendářního roku jsou vyhlašovány ceny vody na další období, tedy na další rok, kdy se bude za vodu platit. Nejdříve se města a obce musí sami rozhodnout o tom, jaká bude cena za tuto službu, protože města a obce jsou ve většině případů vlastníky vodárenské infrastruktury. Cena vody díky různým faktorům každým rokem lehce stoupá, avšak každý z nás spotřebuje den co den asi 100 litrů vody, což ho vyjde na bezmála 8 korun. Když není napojen dotyčný obyvatel na kanalizaci tak ho to stojí jen asi 4 koruny. Za 8 korun lze v různém obchodě koupit láhev s pitnou vodou. Průměrný občan ČR ročně za vodné a stočné zaplatí částku, která se blíží hodnotě 2 500 Kč. [49]

Vodárenské společnosti vybírají od zákazníků, tedy od nás finanční prostředky za dodávku pitné vody – vodné a odvádění odpadní vody – stočné a dále si najímají od vlastníků vodovodní a kanalizační sít, čistírny odpadních vod. Tyto zařízení a objekty provozují a vše ostatní co s tím souvisí, hradí z výnosů za vodné a stočné. [49]

Kam tedy jdou prostředky získané za vodné a stočné? Nejdříve si musíme říct, že vodárny jakoukoliv vodu, která má být určena k potřebě lidí musí nejdříve odebrat z nějakého přírodního zdroje, v jiné fázi se pak tato voda čistí a nakonec se vypustí do vodních toků. Vodárenské společnosti mají povinnost platit za odběry podzemní či povr-

chové vody, stejně tak musí tyto společnosti platit za to, když se vyčištěná voda vypouští. Každá společnost podnikající s vodou, která dostává úplatu ve formě prostředků za vodné a stočné musí více skoro 30 % odvést do státního rozpočtu a to v důsledku DPH, daně z příjmu a nemovitosti. V otázce kolik budeme platit za vodu a jaká bude její cena je nutno zahrnout i to, že stát, kraj, město či obec je výběrčím toho co jim za své věcná břemena dá vodárenská společnost. Pro to, aby vodárenské společnosti vyrobily a dodaly vodu, je nutná energie, stavební práce, chemikálie, železné a plastové systémy, přičemž to jsou všechno důležité aspekty, které se promítnou do finální ceny vody. [49]

Téměř všechny vodárenské společnosti na území ČR hospodaří ve výsledku se ziskem. Kam ale zisk jde? V ČR je více jak 70 tisíc km vodovodních řádů, přes 40 tisíc km stokových sítí, 2500 čistíren odpadních vod a 3600 staveb, jež se podílejí na úpravě vody. Veškerý vodárenský majetek má přibližnou hodnotu 1 bilionu korun. Také je důležité i to, že je zatím dost zdrojů pitné vody ať už zdrojů povrchových nebo podzemních.

Doba životnosti vodárenského systému se pohybuje mezi 50 až 60 lety, proto je nutné si uvědomit, že v řadě malých obcí je tato infrastruktura nevyhovující a zastaralá. Obvykle dochází ve vodovodních sítí k velkým ztrátám, které mohou být až v řádu 40 % přepravované vody. Pro obec, která provozuje infrastrukturu sama by jakákoliv oprava měla zásadní vliv na obyvatele a na provoz při dodávce vody a jejím odvádění. [49]

4 PROGRAMY NA PODPORU VYBRANÉHO ODVĚTVÍ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY

Odvětvím, kterým se chci blíže zabývat a zanalyzovat jej, je odvětví vodního hospodářství. V této kapitole se budu věnovat programům, které jsou v rukou Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

4.1 Ministerstvo zemědělství

4.1.1 Programy 329 030, 329 040

Do roku 2005 zajišťovalo Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) na podporu výstavby infrastruktury vodovodů a kanalizací tyto programy:

- **Program 329 030** „***Výstavba a technická obnova vodovodů a úprava vod***“,
- **Program 329 040** „***Výstavba a technická obnova čistíren odpadních vod a kanalizací***“ a
- **Program 229 810** „***Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002 poskytovaná Ministerstvem zemědělství***“.

V roce 2006 byl MZe zpracován nový Program 229 310, který zní: „*Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací*“, jenž byl naplánován na období mezi roky 2006 až 2010 a poskytoval finanční podporu pro vodovody a kanalizace. Podpory na rozvoj vodovodů a kanalizací jsou poskytovány žadatelům dle platných pravidel, která jsou obsažena v dokumentaci Ministerstva financí (dále jen „MF“). [17]

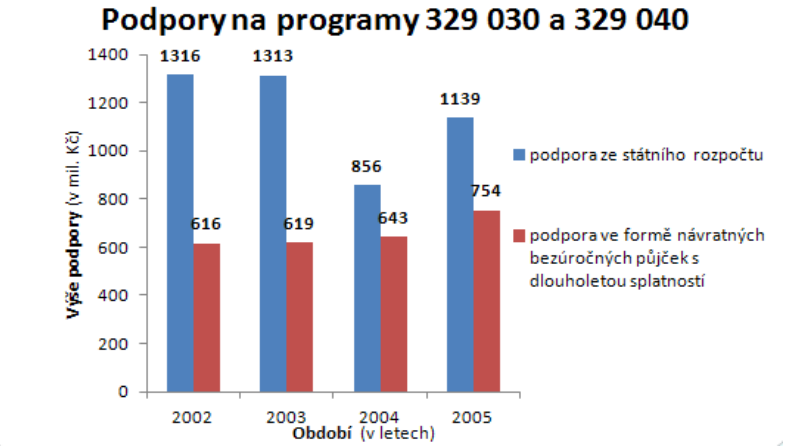

Obr. 4 Poskytnuté podpory [Zdroj: upraveno podle 17]

Financování prvních dvou programů (č. 329 030 a č. 329 040) vychází z rozpočtové kapitoly 329 – MZe a to od roku 1994. Působnost MZe je stanovena ústředním orgánem státní správy, která je dána zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění změn a doplňků, které jsou platné i pro vodní hospodářství, do kterého ale nepatří ochrana vodních zdrojů, přirozená akumulace vod a ochrana jakosti povrchových i podzemních vod. V zákonu č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů se uvádí, že hlavním vodoprávním úřadem je MZe, pokud není stanoveno jinak, protože působnost může být stanovena těmto Ministerstvům: Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zdravotnictví nebo Ministerstvo obrany. [18]

Ve státech EU se problematika ekologických a vodohospodářských staveb řeší ve směrnicích Rady Evropského společenství č. 91/271/EHS, o čistění městských odpadních vod z roku 1991 a druhou směrnicí z roku 1998 č. 98/83/ES, o jakosti vody, jež je určena pro lidskou potřebu.

Evropská komise dala ČR omezení na sběrné systémy a čistírny odpadních vod (dále jen „ČOV“) s tím, že komise souhlasila s udělením přechodného období pro ČR, kdy se náš stát zavázal požadavkům a jejich splněním od EU do roku 2010. Výstavba kanalizačních systémů a ČOV je podmíněna přechodnému období to znamená, že se počítá s výstavbou ČOV pro obce, které mají 2000 až 10000 ekvivalentních obyvatel. Dále se počítá s intenzifikací ČOV, jež by měli odstraňovat přebytečný dusík a fosfor a to u měst nad 10 tisíc ekvivalentních obyvatel. [18]

Ke splnění těchto požadavků ČR směrnicemi EU byla zpracována před vstupem ČR „*Koncepce vodohospodářské politiky“*, která je součástí Koncepce resortní politiky MZe, která byla schválena v roce 2000.

MZe bylo zvoleno hlavním gestorem implementace směrnice č. 91/271/EHS, o čistění městských odpadních vod pro oblast týkající se životního prostředí. Implementační plán pro tuto oblast byl schválen Vládou ČR dne 26. 7. 2000, usnesením č. 772.

V důsledku tohoto usnesení byly připravovány programy, které měli zabezpečit výstavbu a rekonstrukci vodovodů a kanalizací. Další zabezpečení se týkalo úpraven vod a realizací ČOV. [18]

Od roku 1994 jsou prostřednictvím MZe investorům poskytovány finanční prostředky na realizaci vodohospodářské infrastruktury z usnesení Vlády č. 571 ze dne 12. 10. 1994, které se vztahuje k návrhu na poskytování finanční podpory státu pro vodohospodářskou investiční výstavbu. V příloze usnesení byla „*Pravidla pro poskytování finanční podpory ze státního rozpočtu ČR na vodohospodářskou investiční výstavbu*“. Ve smyslu pravidel je podkladem finanční projekt, který obsahuje „*Rozhodnutí o přidělení finanční podpory a její výši*“. Finanční projekt by měl obsahovat potřebné podklady k výstavbě, technickém řešení, ale i to kolik bude stát provoz stavby, cena za vodohospodářskou službu i to kolik bude potřeba financí a jaké jsou zdroje na její realizaci, vyjádřenou penězi. [18]

K realizaci obou programů stanovilo MZe pravidla, jak lze poskytovat a čerpat státní finanční podporu. V těchto pravidlech bylo stanoveno to, jak postupovat, když si podáváme žádost o finanční prostředky na realizaci projektu, co je předmětem, jaká je forma a základní podmínky pro to, aby nám byla tato podpora poskytnuta. Dále jsou stanoveny pravidla pro investory, jak mají postupovat a čeho by se měli vyhnout v přípravě, realizaci a při dokončování stavby nebo objektu.

V prosinci roku 2001 byla MF schválena dokumentace, která upravuje podmínky žadatelům o finanční podporu a pro akce, které mají být zařazeny do programu. Dokumentace byla schválena ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákon a podle vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. [18]

Kdo může žádat o finanční podporu? Žadatelem o finanční podporu na vodohospodářskou investiční výstavbu mohou být jednotlivé obce, města, ale i svazky měst a obcí a vodohospodářské akciové společnosti, kdy je majetková účast obce více než dvoutřetinová.

Z charakteristiky Programu 329 030, lze říct, že dle právních předpisů ČR a základních dokumentů EU bylo hlavním cílem zajistit a hlavně zpřístupnit pitnou vodu pro občany našeho státu. Finanční podpora byla realizována hlavně na výstavbu veřejných vodovodů a s nimi související vodárenské objekty, poté na rekonstrukci a výstavbu takových zařízení, které by měli zajistit kvalitnější technologii úpravy vody, její akumulaci a čerpání. Hlavním cílem bylo i to, aby se vyměnilo staré azbestocementové potrubí za potrubí, které je z modernějších materiálů a je šetrnější k životnímu prostředí a je v souladu s platnými předpisy. Podle odhadů MZe se mělo vyměnit přes 3 500 km vodovodní sítě. [18]

K dosažení kvalitnější úrovně při odvádění a čištění odpadních vod byl zřízen Program 329 040, který se opíral o směrnice EU a české právní normy. Pro dosažení této úrovně byla potřeba nová výstavba nebo rekonstruování zastaralých ČOV a intenzifikace těchto čistíren u obcí, které mají ekvivalentní obyvatelstvo vyšší než 3 tisíce. U obcí nebo malých měst čítajíc nejméně 100 ekvivalentních obyvatel byla důležitá dostavba kanalizační sítě. Tam kde jsou ČOV vybudovány se počítá s tím, že velké procento obyvatel bude na tuto kanalizační síť napojeno. Předpokládalo se, že by mělo být nově vystavěno nebo opraveno více jak 100 ČOV. [18]

V dokumentaci, která byla schválena pro oba programy se dále hovoří o tom, že realizace všech možných staveb a objektů by měla být mezi lety 2001 až 2005.

Finanční náklady na realizaci byly velmi nákladné pro splnění směrnic daných EU. Pro realizaci bylo Evropskou investiční bankou poskytnuto od roku 2001 do roku 2004 100 mil. Eur. Na kolektivních úkolech se česká strana rovněž podílela částkou 100 mil. Eur. Z rozpočtové kapitoly 329 – MZe byly finanční podpory na realizaci poskytovány ze státního rozpočtu formou systémové dotace nebo individuálně posuzovaných výdajů. Z výnosů, které byly převedeny z privatizace byly tyto programy následně podpořeny částkou 2 miliard Kč dle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích. Z požadavků MZe byly výnosy, které byly poskytnuty z privatizace převedeny z kapitoly č. 397 MF do kapitoly MZe č. 329.

Dle mezinárodní smlouvy o úvěru mezi Konsolidační bankou Praha, s. p. ú., a Evropskou investiční bankou byla podepsána smlouva, která zaručovala potřebné finanční prostředky, které byly poskytnuty ve formě bezúročného úvěru pro období let 2001 až 2004.

Prostřednictvím Programů 329 030 a 329 040, které byly realizovány od roku 1995 nebyla schválena potřebná dokumentace, zpracována byla až o šest let později. V období od roku 2001 do roku 2005 byly teprve určeny zdroje. Pro období v prvním Programu 329 030 byly k dispozici prostředky dosahující téměř 6 miliard Kč., u Programu 329 040 byla částka o 350 milionů Kč vyšší. Jde o zdroje, které pocházejí jak ze státního rozpočtu, tak i z vlastních zdrojů účastníků programu a z úvěru Evropské investiční banky (dále jen „EIB“), který byl poskytnutý se státní zárukou. [18]

Tab. 4 Poskytnutá podpora v roce 2002 [Zdroj: upraveno podle 19]

Program	**Poskytnutá státní podpora (mil. Kč)**	**Počet akcí**			**Úvěr od EIB (mil. Kč)**
		Celkem	**Nově zahájeno**	**„EIB akce“**	
329 030	751,560	290	225	24	132,919
329 040	564,263	58	45	24	482,775
229 810	64,995	22	22	-	-
Celkem	***1380,818***	***370***	***292***	***48***	***615,694***

Tab. 5 Poskytnutá podpora v roce 2003 [Zdroj: upraveno podle 19]

Program	**Poskytnutá státní podpora (mil. Kč)**	**Počet akcí**			**Úvěr od EIB (mil. Kč)**
		Celkem	**Nově zahájeno**	**„EIB akce“**	
329 030	734,108	300	176	28	166,836
329 040	578,837	56	31	26	451,959
229 810	223,976	54	45	-	-
Celkem	***1536,921***	***410***	***252***	***54***	***618,795***

Tab. 6 Poskytnutá podpora v roce 2004 [Zdroj: upraveno podle 19]

Program	**Poskytnutá státní podpora (mil. Kč)**	**Počet akcí**			**Úvěr od EIB (mil. Kč)**
		Celkem	**Nově zahájeno**	**„EIB akce“**	
329 030	476,876	189	82	39	340,867
329 040	377,100	78	49	32	311,864
229 810	712,757	103	78	-	-

Celkem	***1566,733***	***370***	***209***	***71***	***652,731***

Tab. 7 Vývoj podpor programů [Zdroj: upraveno podle 19]

Podpora		
Rok	**ze státního rozpočtu (mil. Kč)**	**Od EIB (formou návratných půjček investorů) (mil. Kč)**
2002	1316	616
2003	1313	619
2004	856	643
2005	1139	754

Tab. 8 Skutečné čerpání z prostředků EIB [Zdroj: upraveno podle 18]

Program 329 030	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Celkem**	*** Pozn. čerpání ke 30.4.2003**
Dokumentace (tis. Kč)	*235 000*	*421 667*	*421 667*	*421 666*	*1 500 000*	
Čerpání (tis. Kč)	*69 619*	*132 919*	*13 682**	-	*216 220*	
Program 329 040	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Celkem**	
Dokumentace (tis. Kč)	*277 000*	*574 333*	*574 333*	*574 334*	*2 000 000*	
Čerpání (tis. Kč)	*152 490*	*482 778*	*48 092**	-	*683 360*	

Podle zprávy, kterou vydal Nejvyšší kontrolní úřad tak nebyla „*Koncepce rozvoje vodohospodářské infrastruktury*“ v ČR řádně dokončena (týkalo se to období 1999 až 2003, kdy byla prováděna kontrola). K dispozici v té době nebyly kompletní dokumenty, například při rozhodování o výběru akci a jejich následném zařazení do programů. Nebyly zvoleny jednotná kritéria při postupu státní správy a samosprávy při jejich prosazování. Kupříkladu financování programů mezi lety 1999 až 2001 bylo bez hlavního řídícího dokumentu, který by blíže specifikoval programové financování. To znamená, že stanovené akce byly bez jednoznačných cílů, bez bilancí finančních potřeb a kritérií při hodnocení projektů a taky nebylo možno posoudit jaká je ekonomická efektivita daného programu. Až koncem roku 2001 byla MZe vypracována vyhláška o zpracování dokumentace programu,

která byla podepsána MF. MZe navíc nemělo jednotná kritéria akcí, jak je zařadit a hodnotit a proto dala pravomoc krajským orgánům, které dle svého uvážení stanovily pořadí důležitosti. Podle ekonomických ukazatelů, které byly poskytnuty MZe je nelze dále použít pro řádné vyhodnocení a posouzení o stavu, který by zaručil hospodárnost programů. Přestože se MZe podílí na financování již od roku 1995, nesledovalo žádné ekonomické ukazatele a hodnocení efektivnosti.

Velký problém by nastal v situaci, když by MZe nezajistilo (v té době) dostatečné finanční prostředky z tuzemských zdrojů včetně státního rozpočtu a mohl by tak být ohrožen úvěr od EIB. Vznikl by problém, že by nebyly realizovány projekty a směrnice EU (č. 91/271/EHS) nebude splněna, dále by to mělo vliv na další společné projekty mezi Evropskou unií a ČR. [18]

4.1.2 Program 129 180

Další program, který se dotýkal problematiky byl **Program 129 180**, který zní: „***Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II***“**.** Na základě projednání MZe byla vydána tato dokumentace, která byla následně schválena MF dne 28. 1. 2009.

V rámci dokumentace byly zpracovány ještě dva podprogramy:

- **Podprogram 129 182** – „***Podpora výstavby a obnovy vodovodů pro veřejnou potřebu***“ a

- **Podprogram 129 183** – „***Podpora výstavby a obnovy kanalizace pro veřejnou potřebu***“.

Podprogram 129 182 (dle § 1 odst. 2 zák. č. 274/2001 Sb.) sloužil k výstavbě vodovodů, které měli zabezpečit zásobování obyvatelstva pitnou vodou a Podprogram 129 183 (dle § 2 odst. 2 zák. č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 76/2006 sb., ve veřejném zájmu za účelem dosažení potřebného vybavení měst a obcí ČR) soužil k podpoře výstavby kanalizací a ČOV, kdy bylo hlavním cílem tohoto podprogramu zvýšit úroveň odkanalizování a čištění městských odpadních vod. [20]

Hlavními zdroji financování, které se na tomto programu podílely, byly:

- vlastní zdroje investorů,

- systémově určené výdaje vynaložené ze státního rozpočtu,

- úvěry, které byly z větší části zvýhodněné a

- finance, které se získaly z jiných zdrojů, jako byly kupříkladu krajské rozpočty nebo prostředky MF. [20]

Abychom mohli být zařazeni do programu a žádat o finanční podporu na výstavbu vodohospodářských objektů a staveb bylo potřeba splnit stanovené podmínky, které byly dané MZe. Pokud by nám byla poskytnuta podpora, měla by zajistit náklady, které bychom vynaložily na technologické a stavební části. MZe rovněž rozhoduje o schválení žádosti na základě posouzení a nutnosti výstavby.

Při žádání o finanční podporu se postupuje ze dvou právních norem, ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a dle vyhlášky č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, a dalších souvisejících právních předpisů.

Podmínky pro zařazení do programu:

a) výstavba vodovodů pro veřejnou potřebu a související vodárenské objekty (*Podprogram 129 182*),

b) výstavba a rekonstrukce úpraven vod tak, aby došlo k jejich zkvalitnění, akumulaci a čerpání se zlepšením jakosti pitní vody (*Podprogram129 182*),

c) výstavba, dostavba nebo rekonstrukce a intenzifikace ČOV u o obcí, které mají více jak 1000 obyvatel, (v případě, že by obec chtěla vybudovat ČOV je podmínkou to, že minimálně 50 % obyvatel by bylo na ni napojeno) (*Podprogram 129 183*),

d) výstavba hlavních kanalizačních sběračů, kanalizační sítě a objekty, které souvisejí s následnou výstavbou ČOV (*Podprogram 129 183*),

e) dostavba kanalizačních systémů a související objekty kromě ČOV, kde obce mají minimálně 200 ekvivalentních obyvatel za předpokladu, že jejich odpadní vody jsou přiváděny na již existující a kapacitně dostačující ČOV (*Podprogram 129 183*)

f) a čištění městských odpadních vod, které jsou odváděny do existujících kanalizačních systémů u obcí, které jsou svou aglomerací menší jak 2 000 (*Podprogram 129 183*). [20]

Podle vyhlášky (§ 1 písm. b) vyhl. č. 560/2006 Sb.) mohou být investory:

- obce,

- svazky obcí v tom případě, že mohou ručit svým majetkem za závazky nebo stabilními zdroji financí,

- vodohospodářské akciové společnosti, které jsou buď vlastnického nebo smíšeného typu, kdy obce nebo města vlastní dvě třetiny kapitálu.

Investor si musí vést dokumentaci o prováděné akci, která musí být zpracována v souladu Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací. [20]

Na spolufinancování akce se může podílet i kraj, kdy jsou přednostně řešeny ty akce, na kterých se nejvíce podílel, spolufinancoval. Zastupitelstvo kraje musí dát kladné vyjádření k tomu, aby se kraj na financování podílel. Celková suma poskytnutých podpor je dána procentuálně z výše akce. Systémová dotace na tento program musí výhradně sloužit jen na jeho potřeby, ne na akce, které jsou spolufinancovány z jiných programů. O výši finanční podpory rozhoduje MZe po přezkoumání finančního projektu. Program 129 180 navázal na Program 229 310, jenž byl zpracován na roky 2006 až 2010. [20]

4.1.3 Program 129 140

MZe dále zpracovalo **Program 129 140**, který se jmenuje: „***Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací***“. V rámci tohoto programu, byly zatím zpracovány tři podprogramy, které se týkaly povodní, které ohrozily funkčnost vodohospodářské infrastruktury.

Prvním z nich byl **Podprogram 129 142** „***Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2009***“. O vydání se postaralo jako i v předchozích programech či podprogramech MZe, Program 129 140 byl schválen MF v srpnu roku 2006.

V červnu a červenci roku 2009 se na našem území vyskytly záplavy na území krajů Jihočeského, Ústeckého, Olomouckého a Moravskoslezského a proto byl zpracován podprogram 129 142.

Jelikož byly základní funkce vodohospodářské infrastruktury narušeny nebo poškozeny, reagoval podprogram na tuto situaci a snažil se zabezpečit finanční prostředky na její obnovu dle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích. [21]

Náklady na obnovu a opatření infrastruktury sloužily k demolici zničení poškozených objektů, ale i k vystavění nových zařízení a objektů, které byly touto situací zasaženy.

Prvotně šlo o tyto typy zařízení a objekty, které musely být obnoveny:

- vodovodní řády,
- vodovodní a kanalizační čerpací stanice,
- vodní zdroje a s nimi související jímací objekty,
- úpravny vod,
- ČOV,
- kanalizační sběrače a
- kanalizační zpětné klapky.

Zdroje financí byly tvořeny:

- vlastními zdroji investorů,
- systémově určenými výdaji vynakládanými ze státního rozpočtu státu a
- zdroje Ministerstva zemědělství.

Pokud by byl na území zasaženého místa vyhlášen stav nebezpečí je to v souladu řešení zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Finanční podpora může být poskytnuta až do výše 80 % nákladů na akce, které se týkají stavební a technologické části. Určené zdroje na podporu jsou poskytovány až do jejich vyčerpání. [21]

Druhým podprogram byl **Podprogram 129 143 „*Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2010***“, jenž spadá do Programu 129 140. V roce 2010 postihly ČR opět povodně, které si vyžádaly finanční prostředky na obnovu poškozených objektů a zařízení. Vyskytly se na území 6 krajů, Jihomoravského, Olomouckého, Zlínského, Moravskoslezského a na území krajů Libereckého a Ústeckého.

Povodně se vyskytly ve třech měsících roku 2010, v květnu, červnu a srpnu. Obnova se týkala stejných objektů a zařízení jako v předchozím podprogramu, co se týče finančních zdrojů a finanční podpory na obnovu tak ty jsou totožné oproti předchozímu podpro-

gramu. Je zde uvedena jen jedna změna, týkající se spoluúčasti investorů a to ta, že je navíc podmínkou minimální spoluúčast investorů 20 % na hrazení nákladů. [22]

Třetím a zatím posledním podprogramem, týkajícím se povodní na obnovu vodohospodářské infrastruktury byl **Podprogram 129 144** „***Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2013***“. Podprogram reagoval na povodně, které se v měsících květnu a červnu 2013 vyskytly na území našeho státu. Povodeň postihla území 7 krajů: Jihočeského, Plzeňského, Středočeského, Královéhradeckého, Libereckého, Ústeckého a Hlavního města Prahy. Základem bylo dát do pořádku a obnovit poškozenou vodohospodářskou infrastrukturu pomocí finančních prostředků, které měli tuto úlohu splnit. Podkladem pro slnění těchto cílů byly *Strategie* jednotlivých *krajů*, které byly vypracovány na mimořádné události. Podprogram 129 144 ve svých pasážích kopíruje předchozí dva Podprogramy 129 142 a 129 143. Ve všech článcích, podmínkách, jak postupovat při zařazení do podprogramu a jaké jsou finanční limity na podporu, struktura se nijak zvlášť nezměnila oproti předchozím podprogramům. [23]

4.1.4 Program 129 250

Koncem roku 2012 byla MF schválena dokumentace MZe, jednalo se o **Program 129 250** „***Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací***“. Jde o program, který se zabývá (stejně jako i ty předchozí) financováním a podporou projektů spadající pod vodohospodářskou infrastrukturu. V rámci programu byly zpracovány i dva podprogramy:

- **Podprogram 129 252**, který řeší zabezpečení a poskytování pitné vody obyvatelstvu a

- **Podprogram 129 253**, jenž se zabývá problematikou podpory výstavby a rekonstrukcí kanalizací a ČOV, které by měli zaručit kvalitní odkanalizovaní a zlepšení úrovně odvádění odpadních vod do příslušných kanalizačních systémů.

Finanční zdroje i u tohoto programu tvořily zejména vlastní zdroje investorů, systémově určené výdaje státního rozpočtu nebo finance získané z krajských rozpočtů případně z prostředků MF. Poskytovaná podpora je určena na pokrytí stavebních a technologických nákladů. [24]

Podpora je poskytována pro:

a) výstavbu vodovodů pro veřejnou potřebu a související vodárenské objekty (*Podprogram 129 252*),

b) výstavbu a rekonstrukci úpraven vod tak, aby došlo k jejich zkvalitnění, akumulaci a čerpání se zlepšením jakosti pitní vody u obcí, které mají méně než 1 000 obyvatel (*Podprogram 129 252*),

c) výstavbu, dostavbu nebo rekonstrukci a intenzifikaci ČOV u obcí, které mají méně jak 1000 obyvatel, (v případě, že by obec chtěla vybudovat ČOV je podmínkou to, že minimálně 50 % obyvatel by bylo na ni napojeno) (*Podprogram 129 253*),

d) výstavbu hlavních kanalizačních sběračů, kanalizační sítě a objekty, které souvisejí s následnou výstavbou ČOV (*Podprogram 129 253*),

e) dostavbu kanalizačních systémů a související objekty kromě ČOV, minimálně pro 100 obyvatel, u obcí které mají do 1000 obyvatel za předpokladu, že jejich odpadní vody jsou přiváděny na již existující a kapacitně dostačující ČOV (*Podprogram 129 253*).

Pokud by nebyly provedeny nebo vykonány akce z předchozího Programu 129 180 *„Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“* jsou zařazeny do programu schváleného v roce 2012. [24]

Při poskytnutí dotace na požadovanou akci musí nejprve komise schválit návrh, který zašle Odboru vodovodů a kanalizací, a který poté investorům předloží výzvu k žádosti o schválení státní finanční podpory. Buď je žádost akceptována, nebo nikoliv. O vyřazení akce z návrhu může rozhodovat samotný správce programu a to z důvodu, že investor nesplnil stanovené podmínky anebo, že nepředloží žádost o evidenci akce ve stanoveném termínu.

Systémovou dotací na financování Programu 129 250 se rozumí zdroje státního rozpočtu. Finanční podpora se poskytuje v kombinaci „*vlastní zdroje investora – podpora ze státního rozpočtu*“. Na jednu akci lze poskytnout maximálně finanční podporu ve výši 50 mil. Kč. Na spolufinancování akce lze použít až 80 % nevratné podpory, ať už z kraje nebo ze státního rozpočtu. Částka podpory ze státního rozpočtu je závislá na trvale hlášených obyvatelích obce to znamená, že:

- obec, která má do 300 trvale hlášených obyvatel v obci může dostat dotaci maximálně do 70 % nákladů,

- obec, která má od 301 do 500 trvale hlášených obyvatel v obci může dostat dotaci maximálně do 65 % nákladů,

- obec, která má od 501 do jednoho tisíce trvale hlášených obyvatel v obci může dostat dotaci maximálně do 60 % nákladů,

- z dřívějších akcí, které byly převedeny do Programu 129 250 u obcí s více, než 1000 obyvateli mohou dostat maximální dotaci ve výši 50 % nákladů.

Maximálně lze dotaci díky různým faktorům navýšit až do výše 5 %. [24]

Komise MZe se rozhoduje na základě posouzení předložené žádosti včetně všech jejich náležitostí o výši finanční podpory. Pokud je žádost v pořádku, je splněna, vydá MZe tzv. rozhodnutí, které je dané zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a vyhláškou č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Rozhodnutí jsou předána investorům akcí Odborem vodovodů a kanalizací. Pokud investor s rozhodnutím souhlasí, podepíše jej a potvrzuje tím, že souhlasí s danými podmínkami a ručí za finanční podporu. [24]

Od roku 2004 do 2005 byly zastupiteli krajů schválené koncepce, „*Plány rozvoje vodovodů a kanalizací*“ na období let 2003 až 2015. Koncepce každého z krajů vznikla prostřednictvím MZe, který je i jejím garantem, podle § 4 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích. [25]

Z dokumentace o „*Zprávě o stavu vodního hospodářství*“, kterou vydává MZe byla v roce 2012 prostřednictvím Programu 129 180 „*Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II*“ poskytnutá dotace o hodnotě 1,6 mld. Kč. Tato podpora byla poskytnuta na rozvoj OVaK pro splnění směrnic daných EU. Program byl naplánován podle dokumentace z let 2009 až 2013 ale koncem roku 2012 na něj navázal nově zpracovaný Program 129 250 „*Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací*“, jenž by měl platit mezi roky 2013 až 2015. [28]

V roce 2012 byla poskytnuta na rozvoj vodovodů prostřednictvím Podprogramu 129 182 částka 333 mil. Kč, kdy bylo touto výši podpořeno na 56 akcí. Podprogram 129 183 jenž se zabýval problematikou rozvoje kanalizací byl ze státního rozpočtu dotován částkou

1 239 mil. Kč o celkovém počtu 104 akcí. U Programu 229 310 a Programu 129 180, jenž na něj navázal (na Program 229 310) byly poskytnuty na akce tzv. „*zvýhodněné úvěry*“, které se hradily formou úroků komerčních bank u těch investicí, které byly náročnějšího charakteru. Úvěrové smlouvy byly ve výši 1 579 mil. Kč a týkaly se 102 akcí. V roce 2012 byla uhrazena část úroků z úvěrových smluv o hodnotě 35,4 mil. Kč, tato částka se dělila na investiční a neinvestiční finanční prostředky. [28]

V následujícím Programu 129 140 „*Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací*“ byla na Podprogram 129 143 dána celková částka 24,6 mil. Kč a to v roce 2012. Tento podprogram reagoval na záplavy v roce 2010 a s nimi související škody.

Ze státního rozpočtu ČR bylo v roce 2012 na Programy 129 180 a 129 140 poskytnuto celkem 1 631,421 mil. Kč finančních prostředků. Pokud bychom se blíže podívaly na rozložení této částky na vodovody a úpravny vod bylo dáno 344,306 mil. Kč, na kanalizaci a ČOV byla dána částka 1 262,465 a na povodně, které byly v roce 2010 byla již zmíněná částka 24,650 mil. Kč, což v součtu představuje částku která je uvedena výše. [28]

Tab. 9 Vývoj státní podpory v letech 2008 až 2012 v mil. Kč [Zdroj: upraveno podle 28]

Finanční zdroj / rok	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0	0
Dotace státního rozpočtu	1 947	1 819	2 092	2 194	1 631
Podpora státního rozpočtu	***1 947***	***1 819***	***2 092***	***2 194***	***1 631***
Zvýhodněný úvěr	31	9	0	0	0
Celková podpora	***1 978***	***1 828***	***2 092***	***2 194***	***1 631***

4.2 Ministerstvo životního prostředí

Na základě usnesení Vlády ČR č. 175 z roku 2006 (Návrh Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 až 2013) byl zpracován **Operační program Životní prostředí**, který byl naplánován na léta **2007 až 2013**. Hlavním cílem Operačního programu (dále jen „OP“) je zvýšení „*Ochrany a zlepšení kvality životního prostředí*“ a „*Zlepšení dostupnosti dopravou*“. Dalším cílem bylo zvýšení atraktivnosti a povědomí naší krajiny vůči těm, kteří by ji chtěli poznávat.

Hlavními zdroji financí v tomto OP byly zdroje EU poskytnuté prostřednictvím Fondu soudržnosti a strukturálních fondů k rozvoji a zlepšení podmínek týkajících se životního prostředí. [26]

Finanční podpora poskytnutá na financování **OP Životní prostředí** vychází hlavně z Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen „ERDF“) a z prostředků z Fondu soudržnosti (dále jen „FS“). Na spolufinancování se podílely i domácí prostředky, například prostředky ze Státního fondu Životního prostředí, státního rozpočtu a finance poskytnuté z úrovně krajů, měst a obcí. Do společných akcí vkládaly své prostředky i soukromé společnosti. [26]

V roce 2005 byla schválena usnesením vlády ČR „*Strategie hospodářského růstu ČR*“, podle které se zjistilo, že finanční náklady investic týkající se tohoto OP budou ve výši 413,47 mld. Kč, z evropských fondů by měla být poskytnuta částka ve výši 4 917,9 mil. Eur. OP Životní prostředí navazuje na předchozí OP Infrastruktura, který byl realizován v letech 2004-2006. [26]

Podle analýzy životního prostředí bylo projednáno a schváleno těchto 7 hlavních Prioritních os:

- *zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,*
- *zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,*
- *udržitelné využívání zdrojů energie,*
- *zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,*
- *omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik,*
- *zlepšování stavu přírody a krajiny,*

- *rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu.* [26]

Podpora by měla být převážně poskytována pro malé a střední podniky téměř ze 70 % oproti podnikům většího uskupení. O posouzení velikosti podniku rozhoduje usnesení Komise Evropského společenství č. 364/2004 z 25. 2. 2004. [26]

Tab. 10 Rozdělení finanční alokace pro Prioritní osy OP [Zdroj: upraveno podle 26]

Číslo Prioritní osy	**Název Prioritní osy**	**Fond**	**Podíl na celkové alokaci**	**Příspěvek Společenství**
1	*Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní*	FS	40,44%	1 988 552 501
2	*Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí*	FS	12,89%	634 146 020
3	*Udržitelné využívání zdrojů energie*	FS	13,68%	672 971 287
4	*Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží*	FS	15,79%	776 505 331
5	*Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik*	ERDF	1,23%	60 605 709
6	*Zlepšování stavu přírody a krajiny*	ERDF	12,20%	599 423 825
7	*Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu*	ERDF	0,86%	42 452 678
8	*Technická pomoc*	FS	2,91%	143 209 747
Celkem			**100,00%**	**4 917 867 098**
Celkem FS			85,71%	4 215 384 886

Celkem ERDF	14,29%	702 482 212

4.2.1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní (Prioritní osa 1)

Na Prioritní osu 1 bylo z fondů EU vynaloženo nejvíce finančních prostředků. A to z důvodu velmi často se opakujících povodní, které se vyskytují téměř na všech místech ČR. Specifickými cíli této Prioritní osy jsou:

a) *povrchové a podzemní vody* – hlavním předpokladem je snížení znečistění těchto vod, které jsou ve špatném stavu. V rámci tohoto bodu se počítá s výstavbou, rekonstrukcí a intenzifikací ČOV, dále s výstavbou nebo dostavbou kanalizačních sítí, které jsou zastaralé a nevyhovující. Ekosystémy jsou v důsledku těchto vod, které jsou vypouštěny do životního prostředí ohroženy,

b) *pitná voda* – specifickým cílem je zabezpečení dodávky pitné vody pro obyvatelstvo a dbaní na její zlepšující se kvalitu. Proto se musí vybudovat nové zařízení, které by upravovalo přiváděnou vodu a s nimi související rozvodné sítě,

c) *omezování rizika povodní* – je potřeba vybudovat lepší protipovodňové zábrany, povodňové plány a informační systémy, které by včas upozornily na blížící se nebezpečí. [26]

V rámci směrnic EU je nutno dosáhnout stanovených cílů, kterých se ČR zavázala svým splněním. Byly stanoveny termíny, kterých se musí držet a plnit je. Předpokladem je zvyšující se počet obyvatel, kteří budou napojeni na veřejný vodovod a ČOV. [26]

Tab. 11 Kategorizace podpor v jednotlivých oblastech [Zdroj: upraveno podle 26]

06	*Pomoc malým a středním podnikům při prosazování výrobků a výrobních postupů šetrných k životnímu prostředí*	158 220 955 Eur
45	*Hospodaření s vodou a její rozvod*	250 661 221 Eur
46	*Úprava vody*	1 489 505 020 Eur
53	*Předcházení rizikům*	90 165 305 Eur

Tab. 12 Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy 1 [Zdroj: upraveno podle 26]

Oblast podpory	**Název oblasti podpory**	**Fond EU**	**mil. Eur**
1.1	*Snížení znečištění vod*	FS	1 647,726
1.2	*Zlepšení jakosti pitné vody*	FS	250,661
1.3	*Omezování rizika povodní*	FS	90,165
1	**Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní**	**FS**	**1 988,552 (celkem)**

Příjemci podpory poskytované v rámci Prioritní osy 1 jsou:

- územní samosprávné celky včetně jejich svazků,
- společnosti, které jsou z více jak 50 % vlastněné obcemi nebo kraji,
- obcemi nebo kraji zřízené organizace,
- správci povodí či vodních toků,
- správci a majitelé rybníků, vodních děl,
- zpracovatelé, kteří se podíleli na plánech opatření,
- neziskové organizace, které jsou vlastněny státem,
- státní podniky a organizace,
- a jiní. [26]

V letech 2007 až 2013 bylo z fondů EU na realizaci OP Životní prostředí nabízeno 5 mld. Eur. Téměř 3 tisíce projektů má schválenou dotaci a zhruba jedna pětina z nich už je hotových. [27]

Obr. 5 Dotace [Zdroj: 27]

Z dotací, které byly poskytnuté Evropskou unií prostřednictvím FS a Státního fondu Životního prostředí bylo těmito orgány na budování a rekonstrukce kanalizace, čistíren odpadních vod a vodovodů dáno 29 mld. Kč. Jedná se o údaj, který byl vydán v dubnu 2010, kdy bylo těmito prostředky podpořeno na 335 projektů v ČR. Jelikož je tento OP do roku 2013 tak lze předpokládat, že se nejedná o poslední budované a zpracované projekty. V žádosti na poskytnutí podpory na projekty týkající se snížení znečištění, které pocházejí z komunálních zdrojů, a ke zlepšení jakosti pitné vody bylo v nové výzvě podáno celkem 277 žádostí o tyto prostředky. Ke schválení bylo posléze přijato celkem 114 projektů s celkovou výší dotace 5,55 mld. Kč. O realizaci a provedení projektu zažádaly vesměs jen malé obce. [27]

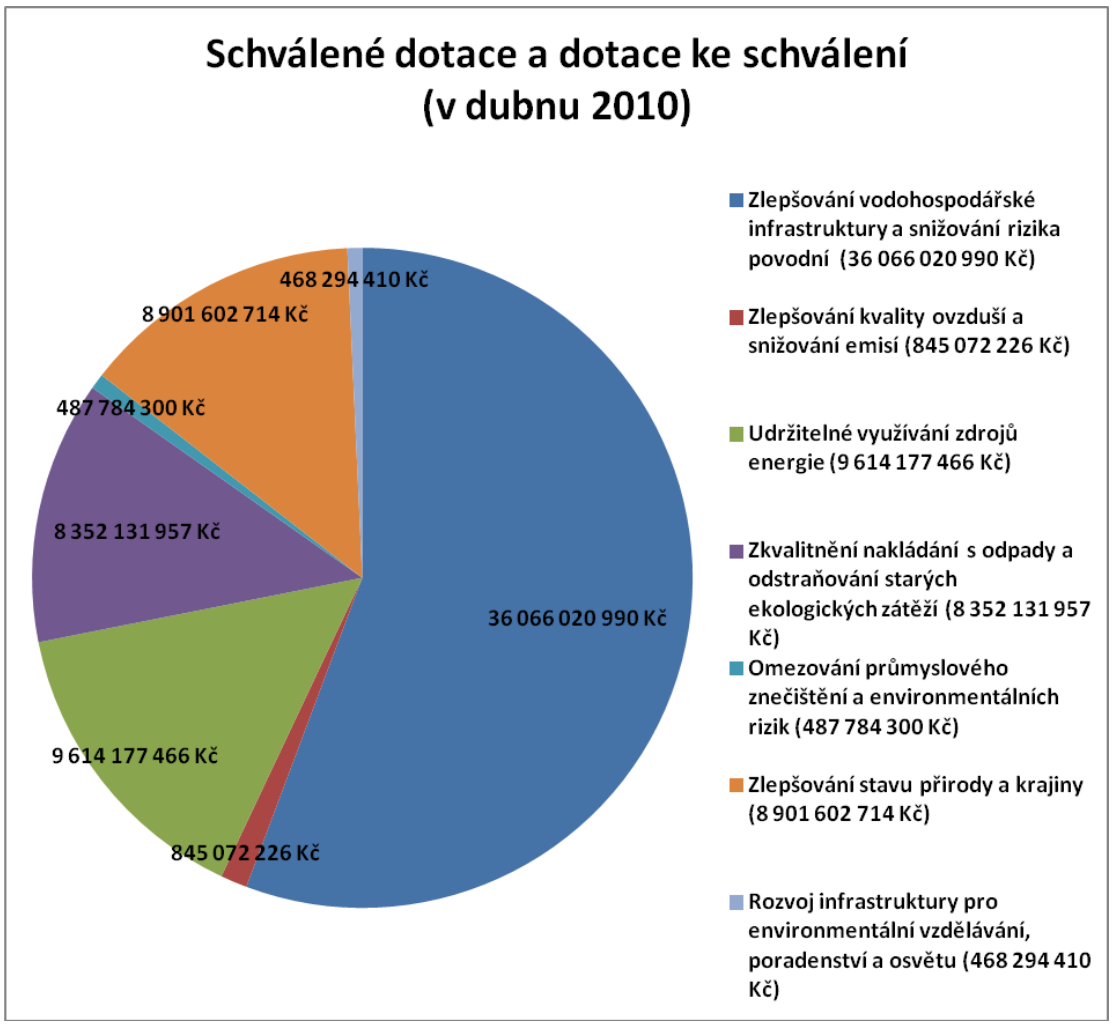

Obr. 6 Dotace u jednotlivých Prioritních os [Zdroj: upraveno podle 27]

Od doby, kdy se rozběhl Operační program Životní prostředí (období mezi lety 2007 až 2013) bylo na 12 055 projektů vynaložena dosavadní celková dotace o hodnotě 122,3 miliardy Kč. Jde o údaj, který je platný k 20. 1. 2014. Ve Zlínském kraji bylo schváleno 1 062 projektů o celkové výši dotace 6 833 560 448 Kč. Tyto prostředky byly následně vynaloženy na všechny Prioritní osy, kterých bylo v tomto OP sedm. V rámci Prioritní osy 1 bylo konkrétně v regionu Uherské Hradiště na zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní vynaloženo 526 277 013 Kč. V dalších regionech Zlínského kraje byla dotace následující, například v regionu Kroměříž byla dotace 403 531 712 Kč, v regionu Vsetín 1 635 928 843 Kč a v posledním, zbylém regionu Zlín činila dotace Prioritní osy 1, 260 311 332 Kč. Celkem bylo prostřednictvím žádostí schváleno v tomto kraji na 92 projektů této Prioritní osy. O zbylou částku celkové dotace se dělily ostatní Prioritní osy OP. [48]

Byl navrhnut a zpracován nový **OP Životní prostředí**, který je naplánován na rozmezí let 2014 až 2020. V rámci tohoto OP je stanoveno **6** nových **Prioritních os**, které mají celkem **21 specifických cílů a 61 aktivit**.

Prioritní osy:

1) Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní,

2) Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech,

3) Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika,

4) Ochrana a péče o přírodu a krajinu,

5) Energetické úspory,

6) Technická pomoc. [33]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VODOVODY A KANALIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE

V této kapitole jsem se převážně zaměřil na problematiku vodárenských společností, které jsou na území Zlínského kraje. Popisoval jsem jejich hospodaření, jaká je cena za poskytované služby tím myslím vodné a stočné a poté jsem z větší části analyzoval společnost Slovácké vodárny a kanalizace, a.s., s čím podnikají a jaké jsou jejich hospodářské výsledky na trhu poskytovaných služeb.

5.1 Zlínský kraj

5.1.1 Charakteristika kraje

Zlínský kraj vznikl sloučením čtyř již bývalých okresů, které do tohoto kraje patří. Jde o Zlínský, Kroměřížský, Vsetínský a Uherskohradišťský okres. Kraj je situován v jihovýchodní části České republiky, kde tvoří hranici se Slovenskem. V jihozápadní části svého území sousedí s krajem Jihomoravským, v severozápadní s krajem Olomouckým a Moravskoslezským krajem, který je na severní straně Moravy. Jelikož rozloha kraje, která je svou rozlohou 3 963 km^2 tak dělá z kraje čtvrtý nejmenší v ČR. Vyskytuje se v něm celkem 305 obcí, z toho 30 je městem. Koncem roku 2012 v kraji žilo přes 550 000 obyvatel, přesněji 587 693. Hustotou zalidnění převyšuje republikový průměr, protože se 148 obyvatel vyskytuje na km^2. Nejvyšší procento obyvatel je převážně situováno v krajském městě Zlíně, konkrétněji je zde 186 obyvatel/km^2. Naopak nejnižší zalidněnost je v okrese Vsetín (127 obyvatel/km^2), protože v tomto okresu převažuje hornatý terén. Na území kraje se vyskytují významné pohoří, jako jsou Moravskoslezské Beskydy, Javorníky a Bílé Karpaty a jiné známé pohoří a pahorkatiny. Hlavní řekou, která protéká krajem je řeka Morava, která se táhne většinou území a postupně se do ní vlévají protékající řeky. Jde především o toky řek Bečvy a Olšavy. Na území se vyskytují chráněné krajinné oblasti jako například Beskydy a Bílé Karpaty na pomezí se Slovenskem. Průměrný věk byl v roce 2012 41,7 let. Kraj je známý svou společenskou atmosférou a velmi dobrým sportovním vyžitím. [34]

5.1.2 Vodovodní a kanalizační infrastruktura

Vodovodní síť ve Zlínském kraji dosahuje délky 3 846 km, patří svou délkou mezi ty menší vodovodní sítě ČR. Touto sítí je zásobeno na 93,4 % obyvatel. Celkem 549 202 obyvatel kraje je zásobeno pitnou vodou z vodovodů z celkového počtu 588 299 obyvatel,

jež se vyskytují v kraji. Dalším zajímavým údajem, který se týká vodovodů je to, jaký je počet osazených vodoměrů a vodovodních přípojek. V prvním případě je celkový počet 123 373 vodoměrů a 124 622 vodovodních přípojek v délce 1 278 km. Kapacita vodojemů a zdrojů podzemních vod vyskytujících se území Zlínského kraje je 222 073 m^3 a 1 373 I. sec^{-1}. Fakturovaná voda, která je především využívána v domácnostech byla v roce 2012 23 423 tis. m^3 a voda nefakturovaná je výši 6 730 tis. m^3, je to voda, která se z větší části ztrácí v potrubní síti. [35]

Z celkového počtu obyvatel vyskytujících se v kraji je na kanalizaci napojena převážná většina z nich, tedy 531 854 obyvatel, kdy podíl těchto obyvatel činí 90,4 %. Na kanalizaci s ČOV je napojeno 475 459 obyvatel, kteří žijí v domech, ať už se jedná o mechanickou ČOV nebo mechanicko-biologickou ČOV. Do kanalizace jsou vypouštěny odpadní vody, které jsou buď splaškové, nebo průmyslové a ostatní o počtu 27 515 tis. m^3. Ačkoliv čištěné vody jsou v řádu 43 661 tis. m^3, jde zejména o vody splaškové, srážkové a průmyslové a ostatní. Z výsledku, který vyplývá dle Českého statistického úřadu je podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace 95,0 %. Do vodovodních toků je přitom vypouštěno 45 774 tis. m^3 vod. Délka kanalizační sítě a počet kanalizačních přípojek je následující, kanalizační sítě jsou v délce 2 693 km a kanalizačních přípojek je 108 640, které mají délku 959 km. Ve Zlínském kraji bylo v roce 2012 evidováno 100 ČOV, přičemž kapacita těchto zařízení provádí činnost o objemu 193 733 m^3 za den. [35]

5.2 Vodárenské společnosti Zlínského kraje

Na území Zlínského kraje podnikají čtyři velké firmy, které se zabývají vodovody a kanalizacemi.

Obr. 7 Zlínský kraj a jednotlivé vodárenské společnosti [vlastní zpracování]

O provoz vodárenské infrastruktury dnes již bývalých okresů se stará město, kdy můžeme tzv. říct, že jde o *městskou vodárnu*. Tento případ se vyskytuje ve třech případech Zlínského kraje, jen na území Zlínska působí soukromá společnost Moravská vodárenská, a.s., která patří do skupiny Veolia Voda působící na českém území.

5.2.1 Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s.

Území Vsetínska je součástí Zlínského kraje a sousedí se dvěma jeho regiony, s regionem Zlínským a Kroměřížským. Rozlohou je tento region největší z celého Zlínského kraje o ploše 1 143 km^2. Pokrývá téměř 29 % území a sousedí se dvěma přiléhavými kraji, jde o kraj Olomoucký a Moravskoslezský. Na své jihovýchodní části sousedí se státem Slovensko. Vsetínsko patří mezi nejhornatější část kraje a je charakteristické svým lesním porostem, kdy tento porost představuje 54% území tohoto regionu. Významným vodním tokem, který se zde nachází, je řeka Bečva, která se posléze vlévá do Moravy. Morava teče do Dunaje a ten se nakonec dostane až do Černého moře. Hustota osídlení je v tomto regionu podprůměrná oproti jiným částem ČR, tedy 127 obyvatel/km^2. Velkými městy, která se starají o zaměstnanost v tomto zemědělském regionu jsou Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí. [36]

Na území regionu Vsetín podniká společnost Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s., která má pod svou ochranou dvě hlavní úpravny povrchové vody pro zabezpečování a dodávku pitné vody. Jde o úpravny vody (dále jen „UV“) v Karolince a ve Valašském Meziříčí. Dále vlastní úpravnu podzemní vody v Rožnově pod Radhoštěm a ještě jedno prameniště podzemní vody, které se vyskytuje v části Vsetín-Ohrada. Obyvatelstvu tato společnost zabezpečuje 97,4 % výroby pitné vody v okolí, která se vyrobí a dodá do vodovodů z těchto čtyř hlavních zařízení. Zbylé necelé tři procenta představují menší zdroje obcí z pramenišť. [37]

Tab. 13 Úpravny vod na Vsetínsku a výroba pitné vody [Zdroj: upraveno podle 37]

Místo	Výroba vody (v tis. m$^{3)}$	Podíl na celkové výrobě (v %)	Zdroj
ÚV Karolinka	3 621,9	56,8	Povrchová voda
ÚV Val. Meziříčí	519,8	8,2	Povrchová voda
Vsetín-Ohrada	1 603,8	25,2	Podzemní voda

ÚV Rožnov p. Rad.	462,9	7,3	Podzemní voda
Kelč	0,1	0,0	Podzemní voda
Místní zdroje	167,1	2,6	Podzemní voda
Společnost (celkem)	**6 375,6**	**100,0**	-
Voda fakturovaná	4 661,0	-	-
Voda předaná	896,0	-	-
Voda nefakturovaná	818,0	-	-

Společnost Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s. byla založena k 1. 12. 1993 na dobu neurčitou. V roce 1993, kdy byla tato společnost založena byl její základní kapitál ve výši 508 921 tis. Kč. Od roku 2000 došlo ke zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady obcí, kdy společnosti poskytly vodohospodářský majetek. K 31. 12. 2012 je celkový základní kapitál 884 054 000 Kč. Největším akcionářem je společnost Valašská vodohospodářská, a.s. s podílem 99,3 % akci. V roce 2012 společnost zaměstnávala na 221 zaměstnanců. [38]

Tab. 14 Vybrané údaje o vodovodech – Vsetín [Zdroj: upraveno podle 38]

Ukazatel	**Jednotka**	**2010**	**2011**	**2012**
Počet obyvatel zásobených vodou (v regionu)	obyvatel	108 135	107 361	109 186
Počet obcí zásobených vodou	počet	52	52	52
Délka vodovodní sítě	km	796	796	803
Počet vodovodních přípojek	ks	20 137	20 355	20 512
Počet osazovaných vodoměrů	ks	20 116	20 321	20 478

V roce 2012 bylo v tomto regionu napojeno na veřejný vodovod 109 tisíc obyvatel, což je o téměř dva tisíce obyvatel více než v roce předchozím. Z údajů lze vidět i to, že stoupá nepatrně délka vodovodní sítě a s nimi související potřebné přípojky a vodoměry.

Společnost vyrobila v roce 2012 6 783 tis. m^3 vody, což konstantně znamená, že v uplynulých pěti letech bychom se dostaly na téměř stejné číslo. Naopak u domácností dochází ke snižování fakturované vody, jde konkrétně o 2 tis. m^3 vody, protože denní spotřeba vody na obyvatele se v tomto regionu snížila o 1,5 litrů na osobu. Specifická denní spotřeba této vody činí na každého obyvatele 81,7 litrů na osobu.

Z údajů o počtu poruch na vodovodních řádech, přípojkách a jiných poruch například elektrických bylo v roce 2012 nutné zajistit téměř každodenní výjezd na inkriminované místo, protože v tomto roce byla poruchovost na čísle 313. V předchozím roce to bylo 281 poruch a o rok předtím, v roce 2010 bylo na 278 poruch a následných výjezdů. [38]

Tab. 15 Vybrané údaje o kanalizaci – Vsetín [Zdroj: upraveno podle 38]

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	2012
Počet připojených obyvatel na kanalizaci	obyvatel	93 282	92 764	93 704
Počet čistíren odpadních vod	ks	12	12	12
Délka stokové sítě (bez přípojek)	km	435	435	437
Počet kanalizačních přípojek	ks	11 813	11 881	12 357

Z výše uvedené tabulky lze vidět to, že pokud bychom porovnaly obyvatele připojené na veřejný vodovod a na kanalizaci dostaly bychom se k odlišnému číslu asi k rozdílu kolem 15 tisíc obyvatel. Tito obyvatelé nejsou na tuto stokovou síť napojeni. Dále můžeme vyčíst údaje o délce kanalizační sítě, která je v tomto regionu vybudována. Z celkového počtu 12 ČOV patří 5 do majetku společnosti a 7 ČOV je provozováno na principu nájemné smlouvy. [38]

Pokud bychom porovnaly investice a jejich vývoj ve třech uplynulých obdobích dostaly bychom se k těmto číslům. V roce 2010 to bylo 62 772 tis. Kč, většina těchto prostředků šla na rekonstrukci majetku a na investiční akce. Nadcházející rok přinesl údaj o 73 634 tis. Kč a poslední zúčtovací období údaj o hodnotě 83 205 tis. Kč. Lze tedy vyčíst to, že na

rekonstrukci a jiné investiční akce šlo asi každým rokem o 10 000 tis. Kč více než v roce předcházejícím. [38]

Zdroje financování a jejich vliv na funkčnost společnosti. Společnost si uplynulých třech letech nevzala žádný úvěr, ale dostala dotace na rozvoj své infrastruktury. Například v roce 2011 dotace činila 4 672 tis. Kč a v roku 2012 byla tato částka ještě vyšší, 8 790 tis. Kč. Financování celé společnosti je závislé na vlastních zdrojích, v roce 2010 bylo financování tvořeno jen z vlastních zdrojů o hodnotě 62 772 tis. Kč. Další rok byly zdroje financování na hranici 73 634 tis. Kč, ale nepatrně se do této částky promítla již zmiňovaná dotace. V roce 2012 kdy byla dotace 8 790 tis. Kč a vlastní zdroje o hodnotě 74 415 tis. Kč, byly celkové zdroje společnosti na částce 83 205 tis. Kč. [38]

V posledních třech letech si společnost do kolonky výnosy a její nejvýznamnější část na chodu podniku zapsala výnos za dodávku pitné a odpadní vody. Dalším výnosem, který se z větší části promítl do údajů je aktivace stavebních investic, dále to jsou položky za služby a za stavební výrobu. Dále sem patří nepatrné částky získané za prodej majetku a ostatní výnosy a ještě výnosy z krátkodobého finančního majetku. Například v roce 2012 byl výnos na vodném a stočném 337 307 tis. Kč z celkového počtu výnosů 370 854 tis. Kč, což představuje přes 90 % tržeb společnosti.

Každoročně se mezi nejvýznamnější náklady na chod společnosti stávají náklady spojené se spotřebou materiálu, energie a s opravami a udržováním vodohospodářského majetku. Dalšími náklady jsou daně a poplatky, odpisy, rezervy nebo náklady spojené s krátkodobým finančním majetkem.

Největším příjmem všech vodárenských společností, které podnikají s pitnou vodou a jejím následným odváděním do kanalizačních sítí tvoří položky vodné a stočné. Představují téměř u všech těchto subjektů ¾ příjmů nebo i více ze všech položek na kterých může jakákoliv vodárenská společnost vydělávat. [38]

Vodné a stočné u společnosti Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s.:

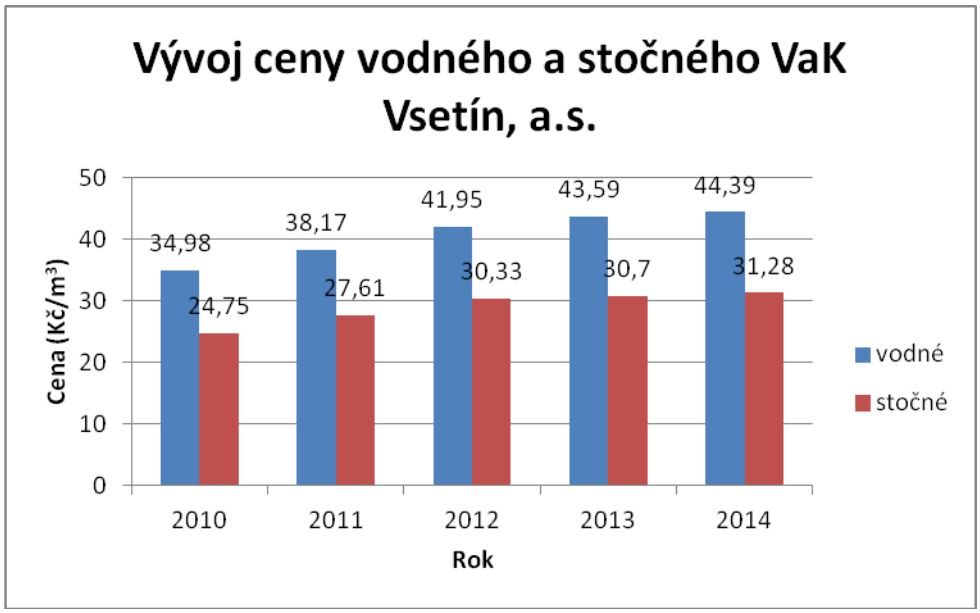

Obr. 8 Vodné a stočné – Vsetín [vlastní zpracování]

Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s. v roce 2012 hospodařily se ziskem 7 952 tis. Kč, jak vyplývá z výroční zprávy společnosti. [38]

5.2.2 Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s.

Ve Zlínském kraji se Kroměřížský region nachází v jeho západní části. Svou celkovou polohou zasahuje do všech zbývajících částí a území kraje. S rozlohou, které má toto území je vůbec nejmenším v celém Zlínském kraji, území je o rozloze 796 km^2. Kroměřížský region pokrývá 20 % z celkového území a žije v něm i nejmíň obyvatel celého kraje. Severním sousedem je Olomoucký kraj a kraj Jihomoravský v jeho jihozápadní části, regionu Kroměříž. Území je charakteristické zemědělskou půdou o ploše 61% a lesy 27%. Hlavní řekou protékající tímto regionem je řeka Morava, do které se postupně vlévají přítoky jako Haná nebo Rusava. Zalidněnost je o 8 obyvatel na km^2 vyšší než u předchozího regionu Vsetín, což představuje průměr republiky. Kroměřížský region je ze všech čtyř regionů Zlínského kraje druhý s největší nezaměstnaností, jde o údaj poskytnutý z Úřadu práce koncem roku 2012. Významným místem a centrem této oblasti je město Kroměříž, které je známo po celém území ČR. Dalším známým místem je například město Holešov. [36]

Od roku 1993 na území tohoto regionu provozuje svou činnost vodárenská společnost Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s.. Svou podnikatelskou činností se stará o rozvoj a provoz činností, které souvisejí s dodávkou pitné vody a souvisejícím zpracováním těchto vod do velkých měst této oblasti, jako je například již zmiňovaná Kroměříž nebo Holešov, dále sem patří města jako Bystřice pod Hostýnem, Hulín nebo Morkovice. Pitnou vodu dodává i do jiného regionu a kraje, konkrétněji do regionu Prostějov, kde dodává pitnou vodu do obce Nezamyslice. [39]

Na území regionu Kroměříž se vyskytuje jedna jediná úpravna vody a to v Kroměříži, která zásobuje obyvatelstvo pitnou vodou celé oblasti. Koncem roku 2013 byla provedena rekonstrukce této úpravny v celkové hodnotě 182 milionů Kč, podpora na rekonstrukci byla zejména z prostředků Operačního programu Životní prostředí, který přispěl částkou přes 100 milionů Kč. O zbylé procento částky se postarala sama společnost. Tato úpravna upravuje surovou podzemní vodu z celkem 8 lokalit. Hlavním důvodem rekonstrukce by měla být vyšší kvalita dodání pitné vody a snížení provozních a jiných nákladů, které se podílejí na její výrobě. [40]

Základní kapitál společnosti Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s. činí 778 844 000, Kč, jde o výši kapitálu, který je plně splacen. Akcie tohoto kapitálu jsou rozděleny ve větší části na obce a města a v nemalé míře i na majitele. Většinovým akcionářem je město Kroměříž, které vlastní 46,31 % podílu základního kapitálu, jde o údaj k 31. 12. 2013. [39]

Tab. 16 Vybrané údaje o vodovodech – Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39]

Ukazatel	Jednotka	2011	2012	2013
Počet obyvatel zásobených vodou (v regionu)	obyvatel	102 859	103 547	103 829
Délka vodovodní sítě	km	596	597	599
Počet vodovodních přípojek	ks	23 578	23 898	23 925
Počet osazovaných vodoměrů	ks	23 667	23 846	24 049

Pokud bychom porovnaly vývoj a to jak se mění fakturovaná voda u této společnosti, měli bychom tyto údaje:

Tab. 17 Vývoj fakturované vody – Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39]

Ukazatel	2011	2012	2013
Voda pitná celkem (tis. m^3)	4 527	4 468	4 309
Obyvatelstvo (tis. m^3)	2 728	2 736	2 662
Ostatní (tis. m^3)	1 799	1 732	1 647

Z následující tabulky můžeme vidět, kdo nejvíce přijímá pitnou vodu, jde zejména o domácnosti a domy, které jsou napojeny na veřejné vodovody. [39]

Když bychom se dostaly k údajům o poruchách, které se vyskytly na vodovodech, tak z údajů, které jsou k dispozici, tak každým rokem se na těchto zařízeních stanou stovky poruch, které ovlivňují dodávku pitné vody ke svému spotřebiteli. V roce 2011 se stalo 289 takových poruch, v roce 2012 bylo poruch dvakrát více tedy 603 a v následujícím roce jich bylo téměř o polovinu méně, 304 poruch. [39]

Tab. 18 Vybrané údaje o kanalizaci - Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39]

Ukazatel	Jednotka	2011	2012	2013
Počet připojených obyvatel na kanalizaci	obyvatel	89 090	89 226	89 383
Počet čistíren odpadních vod	ks	15	15	15
Délka kanalizační sítě	km	272	274	307
Počet kanalizačních přípojek	ks	16 739	16 783	16 827

Největšími výnosy společnosti a vůbec tou nejvýznamnější položkou, která ji tvoří jsou výnosy za dodávku vodného a stočného. Mezi další položky, které lze řadit mezi výnosy patří prodej služeb a zboží, aktivace vnitropodnikových služeb, dále prodej dlouhodobého majetku, prodej materiálu a ostatní provozní náklady. Dalšími výnosy, které patří do finanční zprávy jsou finanční a mimořádné výnosy. Pokud bychom se blíže podívaly tak

například v uplynulých třech letech se položky za vodné a stočné promítly do finanční situace takto, viz níže.

V roce 2011 tvořily finanční zisky za vodné a stočné 266 488 tis. Kč z celkové částky 279 056 tis. Kč. O rok později bylo na vodném a stočném vybráno 273 238 tis. Kč z částky 284 138 tis. Kč a v roce 2013 byla hodnota všech výnosů v celkové částce 287 574 tis. Kč a vodné a stočné se na částce podílelo téměř většinou a to o hodnotě 274 644 tis. Kč. [39]

Náklady, které musela společnost vynaložit jsou následující, nejvíce peněz šlo na náklady, které byly spojeny s provozem, kdy jde zejména o spotřebu materiálu, spotřebu energií, opravy, ostatní služby, osobní náklady, daně a poplatky a odpisy. Jako i u výnosů tak i mezi náklady patří položky finanční a mimořádné. V neposlední řadě sem patří i daň z příjmu odložená. V roce 2011 ale i letech následujících jsou nejvýznamnější položkou nákladů, náklady hrazené na samotný provoz, kdy tato částka představuje téměř veškerý podíl z celkového počtu. Z údajů, které vyplývají z těchto čísel tak v roce 2011 se vynaložilo na náklady celkem 265 176 tis. Kč, v roce 2012 to bylo 269 946 tis. Kč a posledním účtovacím období to bylo 272 133. Lze sledovat mírné zvyšování těchto položek v důsledku stále se zvyšujících cen energií a položek za materiál.

Z výsledků, jenž se týkají zisku po zdanění si společnost vede celkem dobře a má vzrůstající tendenci. Rok 2011 přinesl zisk o hodnotě 13 880 tis. Kč, v následujícím roce byl o hodnotě 14 192 tis. Kč a v posledním zúčtovacím období částku 15 441 tis. Kč. Nejvýznamnější investiční akcí posledních let, kterou společnost provedla, byla již zmiňovaná akce úpravny vod. V předchozích dvou letech se investice týkaly většinou rekonstrukcí a intenzifikací velkých ČOV na území tohoto regionu. Šlo o ČOV Hulín a Chropyně, prostředky na všechny tři velké akce byly financovány z dotací EU, vlastních zdrojů společnosti a úvěrů. [39]

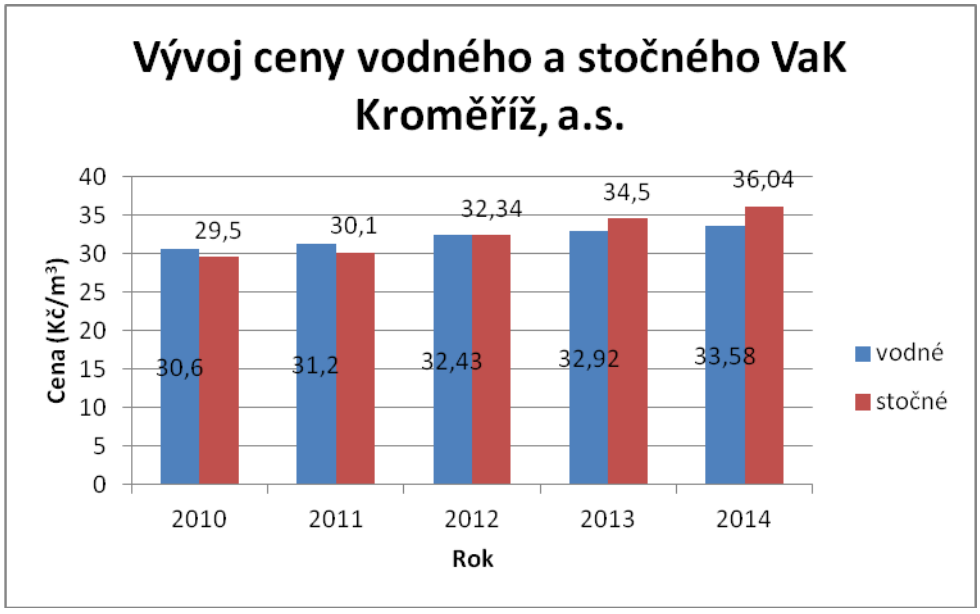

Obr. 9 Vodné a stočné – Kroměříž [vlastní zpracování]

5.2.3 Moravská vodárenská, a.s.

Zlínský region je součástí stejnojmenného kraje a je situován do jeho střední části. Sousedí se všemi třemi regiony, které se v tomto kraji nacházejí. V jihozápadní části sousedí s regionem Uherské Hradiště, v severozápadní s kroměřížským a v severovýchodní části s regionem Vsetín. Na východě svého území region zasahuje až do Slovenské republiky. S rozlohou o výměře plochy 1 034 km^2 je druhým největším regionem tohoto kraje což představuje přes 26 % území Zlínského kraje. Pro region je typický rozmanitý terén, kde se střídají kopce a níže položené místa. Nejvyšší místo se nachází ve výšce 835 m nad mořem a nejnižší ve 183 m nad mořem. Vyskytují se zde významné pohoří a to Hostýnské vrchy a Bílé Karpaty. Lesy pokrývají více jak 40 % území a z 50 % zemědělskou půdou. Řeka Morava, která je jednou z těch největších českých řek protéká tímto územím a v Otrokovicích se do ní vlévá řeka Dřevnice, jež pramení na území regionu Zlín. Území je hustě zalidněno což představuje fakt, že na 1 km^2 zde žije asi 186 obyvatel, což je o 53 obyvatel více než jaký je republikový průměr. Velkými městy, které se zde nacházejí jsou například Otrokovice, Napajedla, lázeňské město Luhačovice a krajské město Zlín. [36]

Moravská vodárenská, a.s. je společnost, která se stará o provoz vodohospodářské infrastruktury a patří do koncernu Veolia Voda s. a.. Vznik společnosti se datuje k 11. 11. 1994. Na základě dlouhodobých smluv, které tato společnost podepsala městům jako Olomouc, Prostějov nebo Zlín se stará o dodávku pitné vody. Stoprocentním akcionářem spo-

lečnosti Moravská vodárenská, a.s. je Veolia Voda s. a., která má hlavní pobočku těchto tří výše zmiňovaných měst v Olomouci. [41]

Z uvedených dat, které jsou přístupné veřejnosti tak základní kapitál společnosti činí 115 901 000 Kč, o celkovém obratu 1,325 miliardy Kč. O provoz a různé věci, které se týkají administrativy se stará na 466 zaměstnanců. Podle výsledků jež tato společnost uvádí, tak je Zlínský region se svou spotřebou na druhém místě s hodnotou 82,7. Jde o údaj, který porovnává kolik jedna osoba za jeden den spotřebuje litrů vody. Na prvním místě jsou obyvatelé Olomoucka o hodnotě 94 litrů za den a vůbec nejmíň vody spotřebují obyvatelé na území Prostějovska a to 77,86 litrů. [42]

Tab. 19 Vybrané údaje o vodovodech – Veolia Voda [Zdroj: upraveno podle 42]

Ukazatel	**Jednotka**	**2013**
Počet obyvatel zásobených vodou (v regionech)	obyvatel	398 155
Délka vodovodních řádů a sítí (bez přípojek)	km	2 100
Počet vodovodních přípojek	ks	67 149
Počet provozovaných vodojemů	ks	158

Z následující tabulky vidíme, že téměř 400 000 obyvatel je zásobeno pitnou vodou této společnosti, trh je rozptýlen mezi větší území nejen tohoto kraje. Tato společnost se stará a spravuje na 30 úpraven pitné vody, ze kterých vzešel údaj o vodě, která je určena ke každodenním účelům a to o hodnotě 22 062 tis. m^3 za rok. [42]

Tab. 20 Vybrané údaje o kanalizaci – Veolia Voda [Zdroj: upraveno podle 42]

Ukazatel	**Jednotka**	**2013**
Počet připojených obyvatel na kanalizaci	obyvatel	308 984
Počet čistíren odpadních vod	ks	27
Délka kanalizační sítě (bez přípojek)	km	1 239
Počet kanalizačních přípojek	ks	46 848

Pokud bychom porovnaly obyvatele, kteří jsou napojeni na vodovody a následně na kanalizaci, tak bychom se dostaly k rozdílnému číslu a to, že 80 tisíc z nich není na tuto kanalizaci napojeno. V předešlém roce bylo vyčištěno na 39 300 tis. m^3 odpadních vod, které prošly ČOV. [42]

V následující tabulce jsem porovnal v regionu Zlín cenu vodného a stočného, zda se její hodnota zvyšuje nebo snižuje. Jelikož se jedná o soukromou společnost, tak lze předpovídat, že tato cena za obě služby bude vyšší než u vodárenských společností, které jsou vlastněny městy nebo obcemi.

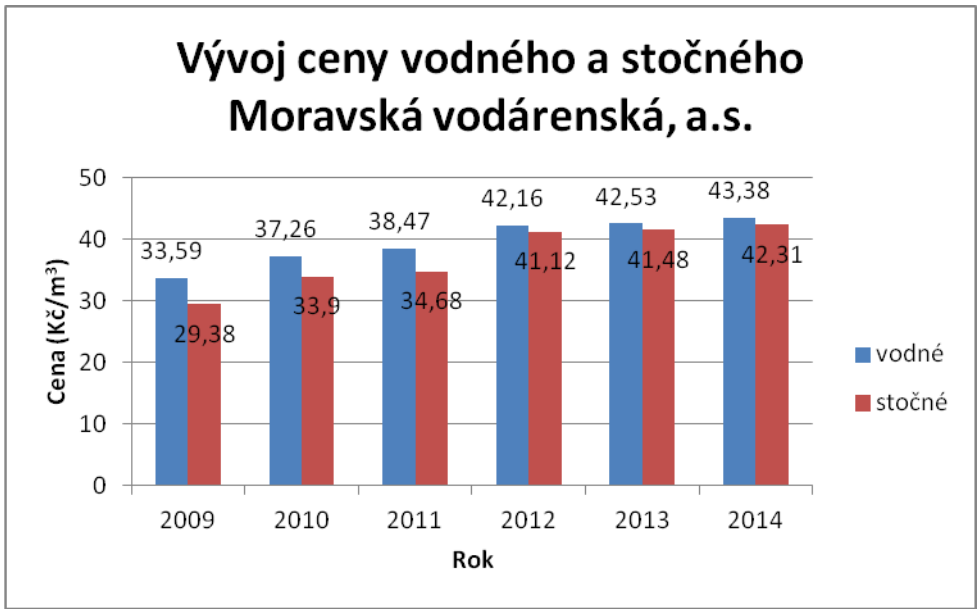

Obr. 10 Vodné a stočné – Veolia Voda [vlastní zpracování]

Cena za vodné je ještě srovnatelná s ostatními vodárenskými společnostmi, ale cena za stočné je až příliš velká a tudíž celková cena za obě služby je neporovnatelná s konkurencí. Velký vliv na vývoji ceny má ukazatel DPH, který zapříčiňuje stále se zvyšující cenu vody. O poskytování vodárenské infrastruktury se v tomto regionu stará soukromá společnost patřící do koncernu Veolia Voda s. a. naopak u všech třech zbylých regionů je poskytování těchto služeb v rukou městských vodáren.

5.2.4 Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.

Posledním regionem, který se nachází ve Zlínském kraji je region Uherské Hradiště. Sousedí se třemi přilehlými regiony, s regionem Hodonín, jenž patří do kraje Jihomoravského. Na severozápadě je sousedem region Kroměříž a region Zlín na severovýchodě, jde o regiony patřící do stejného kraje a dále sousedí se Slovenskem. Region Uherské Hradiště je se svou rozlohou 991 km^2 druhým nejmenším regionem a představuje 25% území Zlínského kraje. S hustotou zalidnění, jež činí 145 obyvatel na km^2 představuje republikový průměr o více než 12 obyvatel. Nejvyšším vrcholem, který se vyskytuje na tomto území je Velká Javořina o nadmořské výšce 970 metrech, která patří do pohoří Bílých Karpat. Region je charakteristický zemědělskou půdou a lesy, jejž pokrývají 30 % území. Uherským Hradištěm a jinými městy protéká řeka Morava, kdy nejvýznamnějším přítokem je řeka Olšava. Region je známý především svým kulturním pojetím a nezaměnitelnou atmosférou, od Jízdy Králů, fašanku a kulturní akce a mimo jiné i přes hrady a zámky nebo také poutním místem Velehrad až po Památník Velké Moravy ve Starém Městě.[36]

Jediným poskytovatelem vodárenských služeb na území Uherského Hradiště je společnost Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.. Vznik společnosti se datuje k 1. 12. 1993 a základní kapitál společnosti je o hodnotě 668 741 000 Kč, jde o částku, která byla zveřejněna 31. 12. 2012. Největšími akcionáři této společnosti jsou dvě města a to Uherské Hradiště a Uherský Brod, první město vlastní 30,46 % akcií a 15,23 % akcií je ve vlastnictví města Uherský Brod. [46]

Součástí společnosti jsou i čtyři hlavní úpravny vod, jednou z nich je i ta největší a nejdůležitější pro celý region, jenž se nachází v Ostrožské Nové Vsi. Úpravna vod byla postavena v letech 1976 pro průtok 240 litrů za jednu sekundu. Zdrojem surové vody a pro následnou úpravu slouží dva zdroje podzemních vod, jedná se o prameniště a vrt, ze kterých se tato voda bere. Dalším takovým zdrojem je zdroj povrchové vody. [44]

Každým rokem touto úpravnou projde až 7 500 tis. m^3 vody, což jej činí pro celý region téměř nenahraditelnou. Voda, která je vyrobená po úpravě se postupně dodává do skupinového vodovodu Uherské Hradiště – Uherský Brod – Bojkovice. Tato úpravna poskytuje vodu pro 58 000 obyvatel. Pokud by došlo k výpadku další úpravny vod, jenž se nachází v Kněžpoli, tak je tato úpravna schopna dodat vodu do 30 měst a obcí, které mají asi přibližně na 90 000 obyvatel.

Jelikož byla tato úpravna vystavěna před více než 30 lety, tak si společnost naplánovala rekonstrukci této úpravny. Díky špatnému technickému stavu a požadavkům na kvalitu pitné vody byla tato rekonstrukce nevyhnutelná, přičemž lepší zařízení je schopno zabezpečit vyšší stupeň kvality pitné vody. Mezi roky 2003 až 2004 byla zpracována projektová dokumentace, v následujícím roce bylo vydáno stavební a vodohospodářské povolení o možnosti realizace. V roce 2005 byla zahájena tato realizace a za dva roky byl zahájen zkušební provoz. [45]

Celkové náklady na rekonstrukci všech objektů nacházejících se na úpravně vody Ostrožská Nová Ves si vyžádaly investici ve výši 81,5 milionu Kč. Z dotací státního rozpočtu bylo poskytnuto 21,3 milionu Kč, bezúročným úvěrem 35,4 milionu Kč a zbylé prostředky byly tvořeny zdroji samotné společnosti. Společnost Slovácké vodárny a kanalizace, a.s. dala do projektu částku o výši 24,8 milionu Kč. Rekonstrukce byla prováděna za provozu, který byl rozdělen na dvě poloviny, protože pokud by se jednalo o rekonstrukci za plného provozu byla by tato realizace projektu velmi náročná. Téměř celý rok 2006 byla úpravna vody využita a provozována jen z poloviny. Práce byly náročné, protože v ten týž rok se jeden z objektů nacházel pod vodou z důvodu zaplavení. [45]

V roce 1959 byla vybudována a dána do provozu úpravna vod v Kněžpoli, byla provozně dána na výkon, který je o hodnotě 150 litrů za sekundu pitné vody. Zdrojem vody pro úpravu je jímací území se třemi zdroji podzemních vod, které jsou v blízkosti řeky Moravy. Podle rekonstrukce, která byla provedena v roce 1999 je výkon úpravny stanoven na 80 litrů za sekundu, pokud by ale došlo k novému vylepšení lze počítat i s výkonem přes 100 litrů za sekundu. Ve dvou akumulačních nádržích, které jsou potřebné pro úpravu vod se z první nádrže voda vede do vodojemů, které zásobují skupinový vodovod jenž zásobuje lokalitu Uherské Hradiště – Mařatice a dále střední i západní část dnes již bývalého okresu. Druhá akumulační nádrž zásobuje vodojemy na severovýchodě regionu.

Třetí úpravnou vod je ta, která se nachází v městě Bojkovice. Úpravna je součástí skupinového vodovodu, který zásobuje téměř 20 tisíc obyvatel ve východní části regionu, konkrétně v lokalitách Uherský Brod a Luhačovice. Byla vybudována v roce 1968 o maximálním výkonu 37 litrů za sekundu. Poslední úpravnou vod, která patří pod Slovácké vodárny a kanalizace, a.s. se vyskytuje v městské části Uherského Brodu v Těšově, ale v roce 2002 byla z ekonomických důvodů provozně dána mimo provoz, nicméně se dá využít jako záložní zdroj. [44]

Tab. 21 Vybrané údaje o vodovodech – Uh. Hradiště [Zdroj: upraveno podle 46]

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	2012
Počet obyvatel zásobených vodou (v regionu)	obyvatel	114 223	114 497	114 770
Délka vodovodní sítě	km	836	837	839
Počet vodovodních přípojek	ks	28 257	28 447	28 674
Počet osazovaných vodoměrů	ks	28 466	28 677	28 910

Procento obyvatelstva napojeného na veřejný vodovod v lokalitě Uherského Hradiště každým rokem lehce stoupá. S tím souvisí i počet nově budovaných kilometrů vodovodní sítě a souvisejících přípojek a osazených vodoměrů.

V posledním zúčtovacím období bylo celkem vyrobeno na 5 933 tis. m^3, což je o 153 tis. m^3 více než v roce 2011. V roce 2010 se vyrobilo ze všech tří kontrolovaných let nejvíc konkrétně 5 978 tis. m^3. Nejvíce se na fakturaci pitné vody podílejí domácnosti téměř o 63 % a zbylé procenta tvoří tzv. ostatní odběratelé, jde o údaj k roku 2012. Výroba pitné vody lehce stagnuje, což může mít nepatrný vliv na výnosech společnosti, lidé víc šetří s vodou, než tomu bylo ještě před pár lety. [46]

Tab. 22 Vybrané údaje o kanalizaci – Uh. Hradiště[Zdroj: upraveno podle 46]

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	2012
Počet připojených obyvatel na kanalizaci	obyvatel	98 221	99 186	99 656
Počet čistíren odpadních vod	ks	17	17	17
Délka kanalizační sítě	km	555	566	555
Počet kanalizačních přípojek	ks	25 398	26 108	26 077

V roce 2012 společnost provozovala kanalizace ve 47 městech a obcích Uherskohradišťska. Z celkových 17 ČOV, jsou 4 v plném vlastnictví společnosti, jde o ČOV v Uherském Hradišti, Huštěnovicích, Kněžpoli a v Prakšicích. Zbylých 13 ČOV je v majetku do-

tčených obcí nebo měst, společnost na nich provozuje svou činnost na základě nájemních a provozních smluv. [46]

Společnost je držitelem několika důležitých certifikátů integrovaného systému, které jsou důležité pro práci s vodohospodářskou infrastrukturou. Jde například o certifikát podle normy managementu jakosti ČSN EN ISO 9001:2009, environmentálního managementu ČSN EN ISO 14001:2005 a systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ČSN OHSAS 18001:2008 jsou to všechno důležité normy, která slouží pro provozovatele nebo ty, kteří chtějí provozovat vodovody a kanalizace. [46]

Každoroční investice společnosti si vyžadují desítky milionů na různé akce. Nejvíc investic téměř každým rokem putuje na stavební práce, například v roce 2012 částka na tyto práce činila 51,1 milionů Kč, celkový objem v tentýž roce na investice byl něco málo přes 64,1 milionů Kč. Například v roce 2011 byly celkové investice v hodnotě 117,5 milionů Kč. Je to dáno tím, jak se společnost rozhodne co je pro ni důležité a co bude v daném roce provádět za jednotlivé akce.

Každým rokem se musejí dávat i nemalé peněžní prostředky na opravy, většinou se jedná o částky, které přesahují hodnotu 40 milionů Kč. Jde převážně o opravu kanalizací, protože většina z nich je stará a málo udržovaná. [46]

Z výsledků hospodaření společnosti vyplývá, že se pohybuje v reálně kladných číslech. Na výsledcích hospodaření má největší vliv to, jaký bude výnos z vodného a stočného, kdy jde o téměř 95 % z celkového výnosu. V roce 2012 byl zisk před zdaněním na hranici 14 milionů Kč. Po zdanění byl tento zisk ve výši přesahující 10 milionů Kč.

Na výnosech a tržbách se nejvíce podílí již zmiňovaná položka za vodné a stočné, v roce 2012 to bylo 312 615 milionů Kč, což je z celkového výnosu 329 699 milionů Kč ta nejvýznamnější částka. V roce 2011 bylo celková částka za vodné a stočné 305 170 milionů Kč z celkových výnosů o částce 325 795 milionů Kč. Lze sledovat postupnou tendenci zvyšování jak z výnosů za vodné a stočné tak i částku která se promítne v celkových výnosech. Mezi lety 2011 a 2012 byl rozdíl v celkových výnosech o 4 miliony Kč. [46]

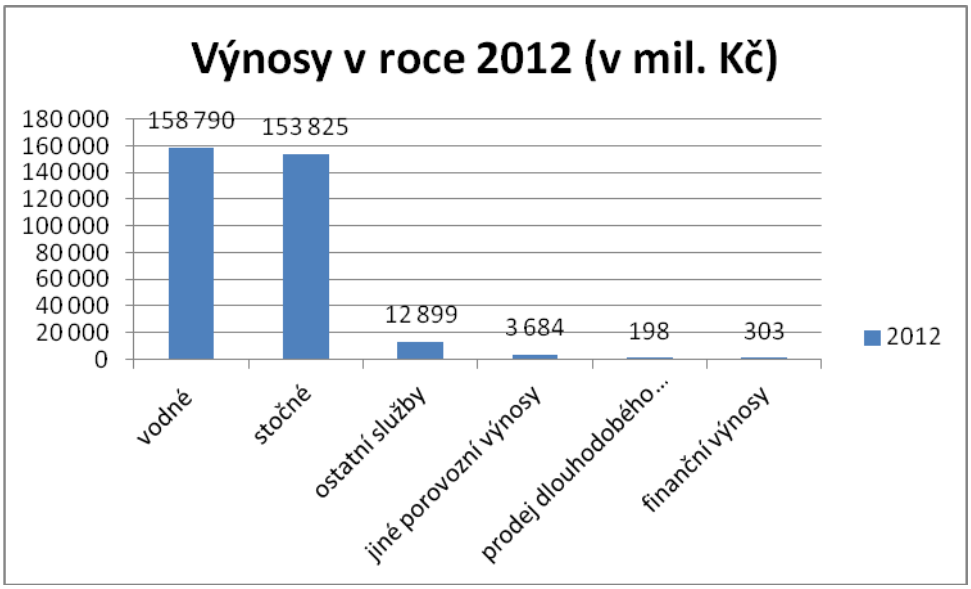

Obr. 11 Rozdělení položek výnosů – Uh. Hradiště [vlastní zpracování]

Největšími náklady, které zatěžují společnost jsou náklady spojené s provozní částí. V roce 2012 se tato částka vyšplhala na hranici 315 135 milionů Kč, což je z celkové částky nákladů 319 483 milionů Kč téměř jediná významná položka. Provozní náklady na konci roku 2011 byly 311 247 milionů Kč z celkové hodnoty 315 884 milionů Kč. Všeobecně náklady jsou spojené se mzdami, opravami a údržbou infrastruktury. Dále mezi náklady lze řadit spotřebu materiálu a spotřebu energií a účetní odpisy a jiné. [46]

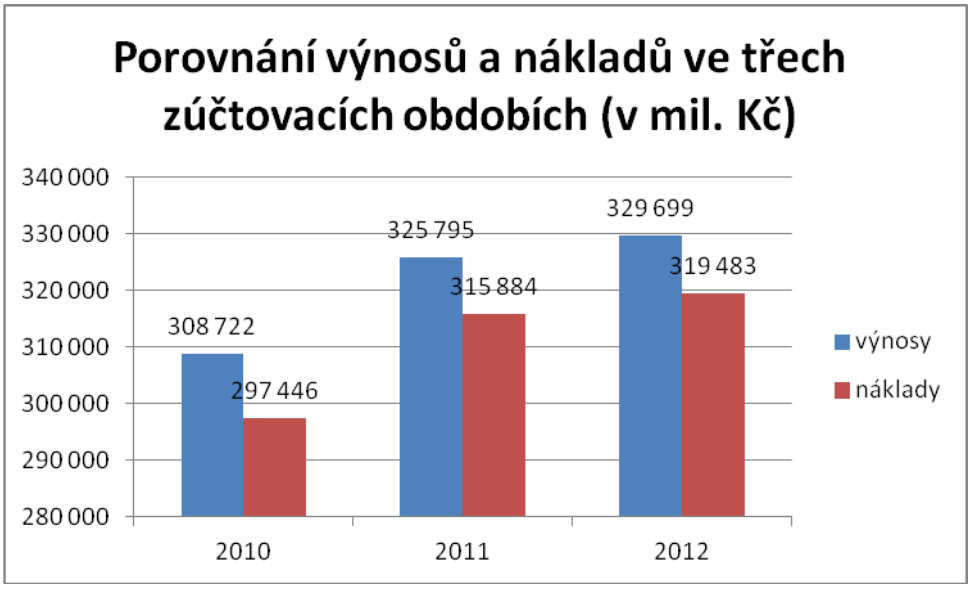

Obr. 12 Rozdíl mezi výnosy a náklady – Uh. Hradiště [vlastní zpracování]

Financování na provozní činnost společnosti je hrazeno především z prostředků, které se tzv. vyberou na vodném a stočném a ty se vrací zpět do oběhu společnosti. K 31. 12. 2012 činila nesplacená výše úvěrů téměř 34 milionů Kč, v průběhu téhož roku došlo ke snížení zadluženosti o částku 4,5 milionů Kč. Na částce za vodné a stočné se nejvíce podílí sazba za DPH a taky to, jakým směrem se vydá cenová politika jednotlivých společností. Společnost nechá jednotnou cenu za obě položky u všech obcí a měst za podmínky, že nebudou požadovat zvýšení nájemného za obecní nebo městskou infrastrukturu.

Z plánů, které vyplývají, bude na investice v roce 2013 vyčleněna částka 57,5 milionů Kč a na opravy částka o hodnotě 46,7 milionů Kč. Částka, která se týká investic a oprav se pak ještě paralelně dělí mezi vodovody a kanalizace. Společnost si také slibuje, že v dalším zúčtovacím období tedy v roce 2013 bude zisk před zdaněním na hodnotě minimálně 8 milionů Kč. [46]

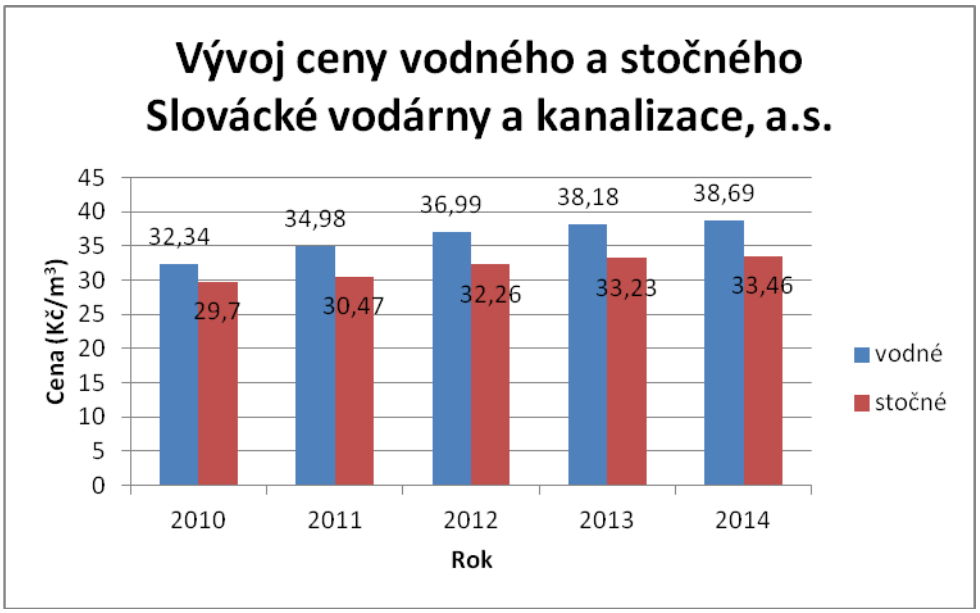

Obr. 13 Vodné a stočné – Uh. Hradiště [vlastní zpracování]

Ve výše uvedeném grafu lze vidět pozvolné zdražování za služby společnosti. V porovnání posledních dvou letech došlo ke zdražení o méně jak jednu korunu za m^3 na obě položky.

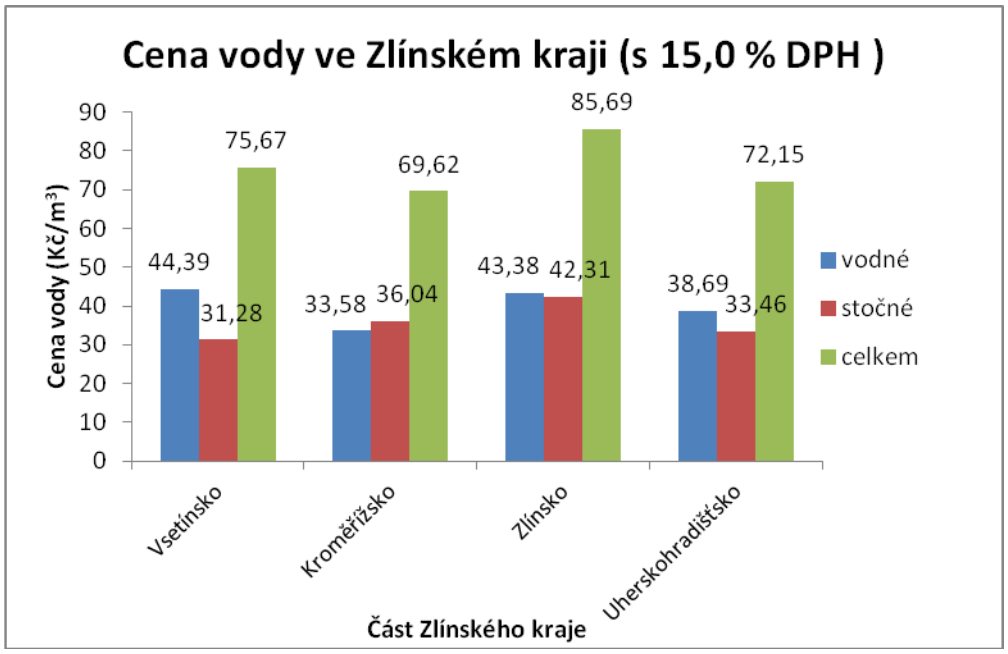

Obr. 14 Rozdíl v ceně vody – Zlínský kraj [vlastní zpracování]

Uvedený graf ukazuje jaká je celková cena za služby, které jsou poskytovány jednotlivými společnostmi ve Zlínském kraji. Jsou zde uvedeny výše částek, které se týkají vodného a stočného a taky jejich následný součet. Nejlevnějším poskytovatem těchto služeb je společnost nacházející se v regionu Kroměříž, naopak nejdražšího poskytovatele lze najít na území Zlínska, jenž spadá do soukromého sektoru.

6 VYMEZENÍ PROBLEMATICKÝCH OBLASTÍ

Mezi hlavní problematické oblasti, které patří do problematiky financování kritické infrastruktury v odvětví vodního hospodářství jsem dle svého uvážení stanovil tyto kritické body:

- prostředky z EU,
- růst ceny vody (vodné a stočné),
- podíl soukromého sektoru na vývoji ceny,
- chybějící zákon kritické infrastruktury,
- zastaralé vodovodní a kanalizační sítě.

První bod představuje prostředky EU, které jsou pro rozvoj vodárenské infrastruktury stěžejním bodem. Veškeré vodohospodářské zařízení, stavby a objekty jsou při budování nebo rekonstrukci závislé především na prostředcích ze zdrojů EU. Jelikož je ČR členem tohoto společenství má právo žádat o dotace, které jsou naší zemi poskytovány. Důležitými orgány, které se starají o přerozdělení finančních prostředků jsou dvě Ministerstva. Prvním ministerstvem je MZe, které přispívá prostředky k rozvoji vodovodů a kanalizací, které jsou poskytovány z dotací státního rozpočtu. Druhým ministerstvem, které se stará o rozvoj této infrastruktury je Ministerstvo životního prostředí. V rámci OP Životní prostředí (od roku 2007 do 2013) bylo stanoveno 7 hlavních Prioritních os, kdy je v rámci nich zvolena Prioritní osa 1, jenž se dotýká vodního hospodářství a také disponuje největšími zdroji financí pro budování infrastruktury.

Dalším bodem, který patří mezi kritické a problémové oblasti je neustálý růst ceny vody, přičemž lze tento údaj sledovat hlavně u společností, které jsou vlastněny soukromým sektorem. Cena v tomto sektoru se zvyšuje díky obchodním cílům těchto společností a vytlačováním tzv. městských vodáren, kterých je v ČR málo. Přičemž obce a města jsou vlastníky vodárenské infrastruktury a hlasují o tom, jaká bude cena v dalším kalendářním roce. Ale rozhodně to není dáno jen tím, že na infrastruktuře provozuje svou činnost soukromý sektor, je to dáno i tím, že se zvyšuje cena za energie, za materiál a za samotný provoz. Protože, jakákoliv pitná voda se musí k výrobci nějak dostat a ten ji musí upravit na takovou úroveň, aby se dala bezzávadně pít. V posledních pěti letech rostla i sazba za DPH, která působí na celkovém vývoji ceny.

Jak už jsem výše uvedl, infrastruktura, která je provozována soukromým sektorem je i její výsledná cena za vodné a stočné vyšší. Lze to sledovat v grafech, které jsem vytvořil a v porovnání mezi nejlevnější a nejdražší cenou vody je rozdíl v 15 Kč (Kč/m^3). Voda, jenž je poskytována u tzv. městských vodáren je mezi nejdražší a nejlevnější vodárnou v rozdílu 6 Kč za Kč/m^3, což je o téměř třikrát méně než tam, kde působí koncern Veolia Voda, v porovnání vodáren Zlínského kraje v roce 2014.

Velkým nedostatek při zpracování práce bylo i to, že chybí zákon, který by blíže specifikoval pojem kritická infrastruktura a její financování. Zákon č. 240/2000 Sb. (krizový zákon) je v definování tohoto pojmu nejblíže, ale i tak by bylo značným usnadněním zpracování podobného dokumentu, který je dán na Slovensku, kde je stanoven zákon o kritické infrastruktuře.

Posledním kritickým bodem, který uvádím, jsou zastaralé vodovodní a kanalizační potrubí. Tyto potrubí jsou zastaralá především v menších obcích, ve kterých se tak moc nebuduje a vznikají tím problémy při rekonstrukci například kanalizačních sítí než ve městech, které jsou průmyslovými centry. Proto se mohou pří realizaci nebo rekonstrukci potřebných inženýrských sítí objevit menší problémy, které by tuto realizaci značně ovlivnily. Menší obce nemohou žádat takové prostředky jako větší města, protože dotace jsou závislé na počtu obyvatel, které mají trvalé bydliště v příslušné obci.

6.1 Návrh opatření pro zlepšení stavu v problematických oblastech

Pro zlepšení stavu problematických oblastí je hlavně potřeba vyřešit zákon o kritické infrastruktuře. Pokud by se stávají zákon č. 240/2000 Sb., (krizový zákon) legislativně upravil nemusel by se žádný nový zákon vytvářet stačila by jen jeho úprava.

Dalším návrhem je i to, aby se vyřešila otázka provozovatelů vodárenské infrastruktury. Poněkud nechápu, proč není infrastruktura ve většině případů v rukou měst a obcí. Potom se nelze divit, že je taková neodpovídající cena za vodu. Na straně 25 jsem vyznačil, která společnost a na jakém území provozuje svou činnost. Přičemž veřejný sektor představuje na mapě ČR jen velmi malé procento. Cena v ČR je velmi rozdílná a rozmanitá což představuje někde i rozdíl v řádu desítek korun. Především se jedná o zahraniční společnosti, jež podnikají v Čechách. Stačilo by stanovit například nějakou vyhláškou to, aby

mohla být cena vody větší v řádu několika procent a ne v řádu desítek procent na celém území státu.

Jelikož je ČR závislá na prostředcích od EU tak jde především o efektivitu těchto prostředků a o správné vložení investice tam, kde je to opravdu potřebné a nutné a ne tam, kde by se mělo každým rokem něco budovat a vylepšovat. EU poskytla prostřednictvím OP Životní prostředí takový obnos peněz, který zaručuje dostatečný arsenál financí pro realizaci akcí. Ale jelikož je česká strana při využívání evropských dotací téměř nejhorší ze členských států EU, tak proč není provedena změna zákonů a vyhlášek, které by posloužily pro lepší využití při rozvoji infrastruktury? Samozřejmě nemůžu s jistotou vědět, jaká bude budoucnost EU, ale bez jejich prostředků by to bylo téměř pro každý členský stát při spravování jakékoliv infrastruktury velmi složité.

Dost velký problém vidím i v tom, proč se nebuduje a nezkvalitňuje infrastruktura venkova anebo obcí. Především každý má právo být tzv. v řadě o poskytnutí dotace, proto bych navrhl, aby dotace byly rozděleny podle potřebnosti a ne podle kvantity a umýšlení jedinců. Potom se nelze divit, že nebude napojeno na veřejný vodovod a kanalizaci všech 100 % obyvatel ČR.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat financování vybraného odvětví kritické infrastruktury a poté vymezit problematické oblasti a ty posléze zakomponovat do návrhu opatření. Odvětvím, kterým jsem se v práci zabýval, byla oblast spadající do vodního hospodářství.

Obecně financování kritické infrastruktury není ukotveno v žádném zákonu, který ty by ji řešil, proto lze hledat v tomto největší nedostatek. Kdo by se chtěl touto oblastí blíže zabývat, narazil by na dost problémů, které by se mu při zpracování práce naskytly. Z obecného pohledu celkové kritické infrastruktury v ČR je financování a popisování všech odvětví velmi složité, protože každé odvětví a sektor provozuje svou činnost za jiným účelem. Proto je lepší se zaměřit pouze na jedno odvětví a to posléze dostupnými prostředky řešit.

Z výsledků, které jsem při zpracování získal a které mě daly značný přínos při zpracování byly hlavně programy MZe a OP Ministerstva životního prostředí, které jsou důležité při následném financování této infrastruktury. Nejprve jsem popisoval jednotlivé programy MZe chronologicky od nejstaršího k tomu, který je dnes aktuální. Z výsledků, které jsem získal na těchto programech, lze napsat to, že si prošly složitým obdobím a řadou problémů, které se vyskytly při podávání žádostí ale i v samotném rozhodnutí o přidělení prostředků. V prvních dvou programech MZe, které jsem popisoval byly velké neshody v tom, jak se prostředky skutečně využily a než jak bylo uvedeno v příslušné dokumentaci. Zbylým programům MZe jsem se už tolik nevěnoval, jen jsem napsal, o čem daný program byl a co řešil. Na závěr podkapitoly programů MZe jsem dal konkrétní údaje o tom, kolik prostředků putuje ze státního rozpočtu prostřednictvím dotací.

Druhým, významným programem který je a ze kterého ČR čerpá jsou prostředky poskytované EU z OP. Jedním z takových OP je i ten který byl v letech 2007 až 2013 a stále se z něj poskytují dotace na dané projekty. Ze sedmi hlavních Prioritních os toho OP byl hlavní právě ten, jenž se zabýval zlepšováním vodohospodářské infrastruktury a snižováním rizika povodní. EU poskytla ČR nemalé finanční prostředky v řádech mld. Eur. Na projekty, které spadají pod Prioritní osu 1 bylo ve Zlínském kraji poskytnuto bezmála 3 mld. Kč. Jde o součet všech čtyř regionů Zlínského kraje. Závěrem obou těchto programů

lze jen to, že bez podpory EU a jejich prostředků by nebylo vodárenskou infrastrukturu snadné rozvíjet a nadále zlepšovat.

Jelikož je v ČR celkem dost společností podnikající s vodou a to na svou relativně malou velikost, provedl jsem analýzu toho, kolik se platí za jimi poskytované služby. Analýza byla provedena ve Zlínském kraji na čtyřech vodárenských společnostech. Jak už bylo mnohokrát v práci zmíněno, tak připomenu to, že největším příjmem a tedy výnosem těchto společností je to kolik dostanou za položky vodné a stočné. Tyto položky a jejich výnos se značně promítnou do celkové zprávy o hospodaření. Příjem z vodného a stočného tvoří u těchto společností více jak 90 % všech příjmů, které mohou za své podnikání získat. Naopak náklady, které musí tyto společnosti vynaložit jdou zejména na provoz, opravy a investice. Společnosti jsou svým způsobem solventní a podnikají za milionových zisků, ale při větších investicích jsou stejně závislé na prostředcích, které by eventuálně mohly dostat z dotací.

Z výsledků o tom, kdo a kde má nejlevnější nebo nejdražší vodu jsem získal následující data, společnost působící v Kroměříži nabízí vodu za 69,62 Kč/m^3. Naopak nejdražší voda je na Zlínsku za cenu 85,69 Kč/m^3 obě ceny jsou platné a to v roce 2014. Společnosti působící na Uherskohradišťsku, Kroměřížsku a na Vsetínsku jsou vlastněny městy nebo obcemi, jenž spadají do veřejného sektoru, kdy tyto obce a města rozhodují o tom jaká bude cena v dalším kalendářním období. Vodárenská společnost podniká na jejich majetku a za to dostávají nájemné. Ale společnost Veolia Voda, která působí v okolí Zlína patří do sektoru soukromého a na ceně vody to má značný vliv, kdy jej činí vůbec nejdražším poskytovatelem vody tohoto kraje. Český trh je ze 70 % a více vlastněn soukromými společnostmi, kdy jimi nabízená cena za vodu je dražší než u již zmíněných společností sektoru veřejného. V budoucnu lze ale předpokládat, že cena rapidně poroste, protože se voda stane tou nejžádanější světovou komoditou.

Problematické oblasti a jejich návrh jsem uvedl v poslední kapitole této práce. Nejdříve jsem vymezil ty oblasti, o kterých si myslím, že by se měli ze značné části přehodnotit a upravit. Z návrhu opatření jsem stanovil to co a jak změnit aby se těmto problematickým oblastem předešlo, a **cíl** mnou zpracované **bakalářské práce je splněn**.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] LINHART, J. a kol. *Slovník cizích slov pro nové století.* Litvínov : Dialog, 2003.412 s. ISBN 80-85843-61-7

[2] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

[3] Kritická infrastruktura. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/kriticka-infrastruktura.aspx

[4] REKTOŘÍK, Jaroslav a Jaroslav HLAVÁČ. *Ekonomika a řízení odvětví technické infrastruktury: teoretická část, odvětvová část*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2012. ISBN 978-80-86929-79-8

[5] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Pavel ŠENOVSKÝ. *Ochrana kritické infrastruktury: teoretická část, odvětvová část*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 141 s. 51. ISBN 978-807-3850-258

[6] Vláda ČR. Výbor pro civilní nouzové plánování. *Vláda České republiky.* [Online] duben 15, 2008. [Cit.: únor 22, 2011.] http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/pracovni-vybory/civilni-nouzove-planovani/vybor-pro-civilni-nouzove-planovani-36255/

[7] PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Plány obnovy, kritická infrastruktura, plány kontinuity a podpůrný systém pro rozhodování.* Praha : Cityplan spol. s r.o., 2006

[8] Časopis 112 ROČNÍK IX ČÍSLO 6/2010. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2010 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-ix-cislo-6-2010.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d

[9] LINHART, Petr a Radim ROUDNÝ. *Ochrana obyvatelstva a terorismus: kombinovaná forma studia*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009, 238 s. Distanční opora. ISBN 978-80-7395-165-8

[10] ROUDNÝ, Radim, LINHART, Petr. *Krizový management I.* 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005. 97 s. ISBN 80-7194-674-5

[11] HEJDOVÁ, Jaroslava a Anna ŠEBKOVÁ. Současnost a budoucnost kritické infrastruktury v oblasti zdravotnictví. *Ministerstvo zdravotnictví ČR* [online]. Brno, 2009 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.unbr.cz/Data/files/Konf%20MeKa09/07_Hejdov%C3%A1.pdf

[12] Ochrana obyvatelstva v České republice. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx

[13] Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury

[14] Úloha policie ČR při ochraně energetické kritické infrastruktury. *Policie ČR* [online]. 2012 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: http://aem.cz/SECRET/xv-podzimni2012/kreml.pdf

[15] BUGANOVÁ, Katarína a Mária HUDÁKOVÁ. Financovanie ochrany kritickej infraštruktúry. *Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí: 17. medzinárodná vedecká konferencia* [online]. 2012 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: http://fsi.uniza.sk/kritinf/aktuality/publik/09_buganova_hudakova_2012-rks.pdf

[16] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4

[17] *Voda v ČR do kapsy*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2006, 96 s. ISBN 80-708-4498-1

[18] Registr kontrolních akcí NKÚ: Kontrolní akce č. 02/32. *Nejvyšší kontrolní úřad* [online]. 2003 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: http://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?razeni=0&osoba=&okres=&cisloakce=02/32

[19] Programy na podporu vodovodů a kanalizací. *Deník veřejné správy* [online]. 2005, 27.12.2005 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6202585

[20] Pravidla v rámci programu 129 180. *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. 2009, 16.4.2009 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/16230/Pravidla_129_180___text.pdf

[21] Pravidla podprogramu 129 142. *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. 2010, 11.1.2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/38649/Pravidla_podprogramu_129142.pdf

[22] Pravidla podprogramu 129 143 ve znění dodatku č. 1/2010. *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. 2010, 26.11.2010 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/70987/Pravidla_podprogramu_129_143_15072010_ve_znen i_dotatku_c_1_2010_tisk.pdf

[23] Pravidla podprogramu 129 144. *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. 2013, 20.9.2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/266107/Pravidla_CR___MZe_pro_podprogram_129_144__ _rok_2013.PDF

[24] Pravidla v rámci programu 129 250. *Ministerstvo zemědělství ČR* [online]. 2012, 19.12.2012 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/182945/Pravidla_129_250_text___platna.pdf

[?25] Výsledky kontroly na ministerstvu zemědělství ukázaly na vzrůstající rizika. *Nejvyšší kontrolní úřad* [online]. 2007, 4.9.2007 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://www.nku.cz/informace/informace-06-31.pdf

[26] Programový dokument OPŽP pro období 2007-2013. *Ministerstvo životního prostředí ČR* [online]. 2013, 18.12.2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/51/15337-pd_opzp_prosinec_2013.pdf

[27] *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: Economia, a.s, 2010. ISSN 0862-9587. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/28/8632-20100510_fondy_eu_pro_zp_vodohospodarska_infrastruktura.pdf

[28] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2012* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2013 [cit. 2014-03-24]. ISBN 978-80-7434-052-9. Dostupné z:http://eagri.cz/public/web/file/271059/Modra_zprava_final.pdf

[29] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Vodovody kanalizace ČR 2012* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2013 [cit. 2014-03-24]. ISBN 978-80-7434-119-9. Dostupné z:http://eagri.cz/public/web/file/276045/Rocenka_VaK_2012.pdf

[30] Provozní modely českého vodárenství. In: *Vodarenstvi.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: http://www.vodarenstvi.cz/clanky/provozni-modely-ceskeho-vodarenstvi

[31] Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

[32] Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů

[33] SVITÁKOVÁ, Světlana. Operační program životní prostředí 2014-2020. *Ministerstvo životního prostředí ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/aktuality/prezentace_svitakova.pdf

[34] Statistická ročenka Zlínského kraje 2013. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajpubl/721011-13-r_2013-xz

[35] Vodovody, kanalizace a vodní toky 2012. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/2003-13-r_2013

[36] Okresy. *Český statistický úřad* [online]. 2012, 21.6.2012 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/okresy

[37] Výroba a dodávka pitné vody. *Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.vakvs.cz/pitna-voda/

[38] Výroční zprávy Vaku Vsetín. VODOVODY A KANALIZACE VSETÍN, a.s. *Vodarenstvi.com* [online]. 2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.vodarenstvi.com/media/vz12/vsetin-vz-12.pdf

[39] Výroční zpráva 2013. *Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z:http://www.vak-km.cz/24778-vyrocni-zpravy

[40] Rekonstrukce Úpravny vody Kroměříž dokončena. *Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s.* [online]. 2013 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: http://www.vak-km.cz/25749n-rekonstrukce-upravny-vody-kromeriz-dokoncena

[41] Výroční zprávy Vaku Zlín. MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s. *Vodarenstvi.com* [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:http://www.vodarenstvi.com/media/vz12/mv-vz-12.pdf

[42] Výrobní a ekonomická data. *Moravská vodárenská, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:http://www.smv.cz/vyrobni-a-ekonomicka-data.html

[43] Ceny vodného a stočného. *Moravská vodárenská, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:http://www.smv.cz/ceny-vodneho-a-stocneho.html

[44] Úpravny vody. *Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:http://www.svkuh.cz/cz/upravny-vody/

[45] Interní dokument společnosti Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.

[46] Výroční zprávy Slováckého Vaku. SLOVÁCKÉ VODÁRNY A KANALIZACE, a.s. *Vodarenstvi.com* [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.vodarenstvi.com/media/vz12/slovacko-vz-12.pdf

[47] Proč došlo k růstu ceny vody (vodného a stočného) po roce 1989?. *Pražské vodovody a kanalizace* [online]. 2008, 30.5.2008 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: http://www.pvk.cz/clanek/proc-doslo-k-rustu-ceny-vody-vodneho-a-stocneho-po-roce-1989.html#.U1YrbFV_tUo

[48] Priorita o programovém období 2014 až 2020. *Operační program Životní prostředí* [online]. 2014 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: https://www.sfzp.cz/soubor-ke-stazeni/51/15345-priorita_01_2014_web.pdf

[49] GEUSSOVÁ, Milena. Proč je voda drahá? Protože je stále dražší ji získávat, zajistit kvalitu, čistit a udržovat sítě!. *Vodarenstvi.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://www.vodarenstvi.cz/clanky/proc-je-voda-draha-protoze-je-stale-drazsi-ji-ziskavat-zajistit-jeji-kvalitu-cistit-ji-a-udrzovat

[50] TOMAN, Karel. Velká cenová mapa vody v Česku. Poprvé na jednom místě. *Aktuálně.cz* [online]. 2013, č. 1 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/grafika/2013/01/25/cena-vody-vodne-stocne-porovnani/?cid=770156

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
VCNP	Výbor pro civilní nouzové plánování
EU	Evropská unie
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa
OVaK	Obor vodovodů a kanalizací
MZe	Ministerstvo zemědělství
MF	Ministerstvo financí
ČOV	Čistírna odpadních vod
EIB	Evropská investiční banka
OP	Operační program
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
FS	Fond soudržnosti
UV	Úpravna vod

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Základní dělení infrastruktury [Zdroj: vlastní] 14
Obr. 2 Provozovatelé vodárenských služeb v jednotlivých regionech ČR [Zdroj: upraveno podle 50] 25
Obr. 3 Provozovatelé vodárenských služeb podle soukromého a veřejného sektoru [Zdroj: upraveno podle 50] 25
Obr. 4 Poskytnuté podpory [Zdroj: upraveno podle 17] 36
Obr. 5 Dotace [Zdroj: 27] 54
Obr. 6 Dotace u jednotlivých Prioritních os [Zdroj: upraveno podle 27] 55
Obr. 7 Zlínský kraj a jednotlivé vodárenské společnosti [vlastní zpracování] 59
Obr. 8 Vodné a stočné – Vsetín [vlastní zpracování] 64
Obr. 9 Vodné a stočné – Kroměříž [vlastní zpracování] 68
Obr. 10 Vodné a stočné – Veolia Voda [vlastní zpracování] 70
Obr. 11 Rozdělení položek výnosů – Uh. Hradiště [vlastní zpracování] 75
Obr. 12 Rozdíl mezi výnosy a náklady – Uh. Hradiště [vlastní zpracování] 75
Obr. 13 Vodné a stočné – Uh. Hradiště [vlastní zpracování] 76
Obr. 14 Rozdíl v ceně vody – Zlínský kraj [vlastní zpracování] 77

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku [Zdroj: upraveno podle 28] 27
Tab. 2 Délka významných vodních toků ČR [Zdroj: upraveno podle 28] 27
Tab. 3 Počet vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací [Zdroj: upraveno podle 29] 28
Tab. 4 Poskytnutá podpora v roce 2002 [Zdroj: upraveno podle 19] 40
Tab. 5 Poskytnutá podpora v roce 2003 [Zdroj: upraveno podle 19] 40
Tab. 6 Poskytnutá podpora v roce 2004 [Zdroj: upraveno podle 19] 40
Tab. 7 Vývoj podpor programů [Zdroj: upraveno podle 19] 41
Tab. 8 Skutečné čerpání z prostředků EIB [Zdroj: upraveno podle 18] 41
Tab. 9 Vývoj státní podpory v letech 2008 až 2012 v mil. Kč [Zdroj: upraveno podle 28] 49
Tab. 10 Rozdělení finanční alokace pro Prioritní osy OP [Zdroj: upraveno podle 26] 51
Tab. 11 Kategorizace podpor v jednotlivých oblastech [Zdroj: upraveno podle 26] 52
Tab. 12 Rozdělení finanční alokace v rámci Prioritní osy 1 [Zdroj: upraveno podle 26] 53
Tab. 13 Úpravny vod na Vsetínsku a výroba pitné vody [Zdroj: upraveno podle 37] 60
Tab. 14 Vybrané údaje o vodovodech – Vsetín [Zdroj: upraveno podle 38] 61
Tab. 15 Vybrané údaje o kanalizaci – Vsetín [Zdroj: upraveno podle 38] 62
Tab. 16 Vybrané údaje o vodovodech – Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39] 65
Tab. 17 Vývoj fakturované vody – Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39] 66
Tab. 18 Vybrané údaje o kanalizaci - Kroměříž [Zdroj: upraveno podle 39] 66
Tab. 19 Vybrané údaje o vodovodech – Veolia Voda [Zdroj: upraveno podle 42] 69
Tab. 20 Vybrané údaje o kanalizaci – Veolia Voda [Zdroj: upraveno podle 42] 69
Tab. 21 Vybrané údaje o vodovodech – Uh. Hradiště [Zdroj: upraveno podle 46] 73
Tab. 22 Vybrané údaje o kanalizaci – Uh. Hradiště[Zdroj: upraveno podle 46] 73

SEZNAM PŘÍLOH

P I. Srovnání sektorů a prvků kritické infrastruktury v ČR a na Slovensku

P II. Průměrné realizované ceny pro vodné a stočné v jednotlivých krajích (rok 2012)

P III. Seznam 26 největších vlastníků infrastrukturního majetku v ČR

PŘÍLOHA P I: SROVNÁNÍ SEKTORŮ A PRVKŮ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY V ČR A NA SLOVENSKU

Sektor	Prvek KI	Stát	
		ČR	Slovensko
Energetika	*Elektřina*	✓	✓
	Plyn	✓	✓
	Teplo	✓	×
	Ropa	✓	✓
Voda	*Zásobování vodou*	✓	✓
	Povrchové a podzemní vody	✓	×
	Odpadní vody	✓	×
	Vodní stavby	×	✓
Potravinářství a zemědělství	*Potraviny*	✓	×
	Zemědělství	✓	×
Zdravotní péče	*Přednemocniční a nemocniční péče*	✓	✓
	Veřejné zdraví	✓	×
	Farmaceutika	✓	✓
Doprava	*Silniční*	✓	✓
	Letecká	✓	✓
	Železniční	✓	✓
	Lodní	✓	✓
Komunikační a info. systémy	*Telefonní sítě*	✓	✓
	Navigace, satelity	✓	✓
	Rádio a televize	✓	×
	Pošta	✓	✓
	Internet	✓	×
	Informační technika	×	✓

Finanční sektor	*Veřejné finance*	✓	×
	Kapitálový trh	✓	×
	Banky, pojišťovny	✓	×
Nouzové služby	*Hasiči, policie, armáda*	✓	×
	Monitorování radiace	✓	×
	Varovná služba	✓	×
Veřejná správa	*Státní správa*	✓	×
	Sociální ochrana	✓	×
	Justice, vězeňství	✓	×
Chemický průmysl	*Výroba a skladování chem. látek*	×	✓
Hutnictví	-	×	✓
Atmosféra	*Meteorologie*	×	✓

[Zdroj: vlastní zpracování]

PŘÍLOHA P II: PRŮMĚRNÉ REALIZOVANÉ CENY PRO VODNÉ A STOČNÉ V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH (ROK 2012)

Území, kraj	Cena pro vodné (s DPH)	Cena pro stočné (s DPH)	Cena za vodné a stočné (s DPH)
	Kč/m^3	*Kč/m^3*	*Kč/m^3*
Liberecký	41,50	46,17	87,67
Ústecký	42,64	43,89	86,53
Karlovarský	40,81	35,00	75,81
Hl. město Praha	40,81	33,17	73,99
Zlínský	37,73	34,31	72,05
Středočeský	40,13	31,12	71,25
Pardubický	33,17	38,08	71,25
Jihočeský	38,87	29,98	68,86
Královéhradecký	34,54	34,31	68,86
Jihomoravský	32,15	35,91	68,06
Olomoucký	33,74	32,72	66,46
Moravskoslezský	33,52	32,60	66,12
Plzeňský	35,68	29,07	64,75
Vysočina	37,05	24,85	61,90
ČR (průměr)	***37,28***	***33,74***	***71,02***

[Zdroj: upraveno podle 29]

PŘÍLOHA P III: SEZNAM 26 NEJVĚTŠÍCH VLASTNÍKŮ INFRASTRUKTURNÍHO MAJETKU V ČR

Vlastník	***Celkem***	***Přiváděcí řády a vodovodní sítě***	***Stavby pro úpravu a zdroje bez úpravy***	***Přiváděcí stoky a stokové sítě***	***Čistírny odpadních vod***
	tis. Kč				
Severočeská vodárenská společnost, a.s.	*114 447 898*	49 986 898	5 046 587	50 304 953	9 109 460
Hl. město Praha	*100 033 951*	35 018 630	4 491 578	49 837 332	10 686 411
Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava, a.s.	*46 138 716*	21 062 559	6 282 697	13 027 267	5 766 193
Statutární město Brno	*29 341 953*	10 168 382	2 007 594	17 165 977	-
Statutární město Ostrava	*21 288 951*	6 232 203	1 046 979	10 197 687	3 812 082
Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech	*16 550 663*	6 750 137	3 100 655	4 918 627	1 781 244
Statutární město Plzeň	*15 234 121*	4 073 261	2 370 060	6 785 637	2 005 163
Úpravna vody Želivka, a.s.	*14 709 941*	8 906 406	5 803 535	-	-
Vodárny Kladno-Mělník, a.s.	*14 248 729*	9 028 634	461 934	3 630 154	1 125 007
Statutární město Olomouc	*12 926 093*	4 133 986	-	7 703 879	1 088 228
Vodovody a kanalizace Zlín, a.s.	*12 695 707*	4 516 900	1 369 180	5 226 836	1 582 791
Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s.	*12 212 272*	5 479 679	856 609	4 811 382	1 064 602
vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.	*11 116 599*	4 411 146	631 098	4 071 450	2 002 905

Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s.	*9 123 082*	3 527 592	1 831 120	2 738 919	1 025 451
Vodovody a kanalizace Mladá Boleslav, a.s.	*8 175 260*	4 201 720	491 019	2 385 568	1 096 953
Slovácké vodárny a kanalizace Uherské Hradiště, a.s.	*7 865 501*	3 512 933	702 464	3 016 847	633 257
Statutární město České Budějovice	*7 849 866*	1 960 867	150 734	3 727 327	2 010 938
Vodovody a kanalizace Přerov, a.s.	*7 722 658*	3 274 201	652 133	2 502 097	1 294 227
Svaz vodovodů a kanalizací Žďársko	*7 534 739*	3 335 105	1 154 930	2 319 109	725 595
Vodovody a kanalizace Chrudim, a.s.	*7 457 635*	3 668 085	988 928	1 667 387	1 133 235
CHEVAK Cheb, a.s.	*7 365 476*	2 818 131	1 007 328	2 725 135	814 882
VaK Břeclav, a.s.	*7 319 947*	3 332 164	886 043	2 182 454	919 286
Jihočeský vodárenský svaz	*6 882 299*	4 279 472	2 602 827	-	-
Vodovody a kanalizace, svazek obcí se sídlem v Třebíči	*6 668 146*	2 958 648	517 557	2 174 839	1 017 102
Vodovody a kanalizace Havlíčkův Brod, a.s.	*6 261 884*	3 247 479	170 642	1 834 456	1 009 307
Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO	*5 976 147*	2 317 052	1 289 057	1 681 957	688 081

[Zdroj: upraveno podle 29]